

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opggericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

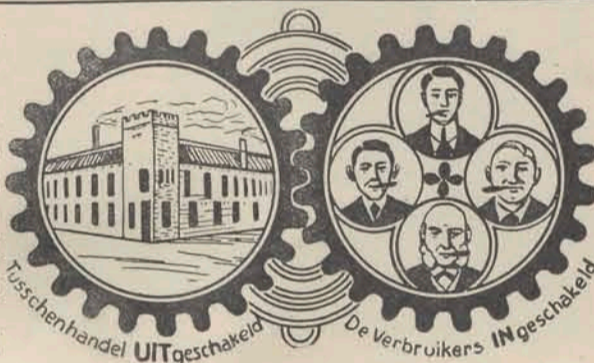
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519, Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %.

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: De 25-jarige herdenking van het bestaan der Vereeniging „Oost en West“. — Indrukken van het Koloniaal Onderwijs-Congres. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Int. Pers. Uit de Chin. Pers. — Suriname. — Curaçao. — Mededeel. — Mutaties van 23 tot 30 April 1924.

DEN LEDEN wordt bepleid doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — ROTTERDAM

ERNEST CASSUTTO TANDARTS
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Vroeger Fred. Hendriklaan)
Spreekuur alle werkdagen van 9—11 en 1—3
Telefoon SCHEV. 61

BEZUIDENHOUT-GARAGE
Telefoon B. 344
Luxe Auto Verhuur-Inrichting
Nette Bediening - Taxi Prijzen
Bezuidenhout 42

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

STENDERT BRUIN
VALERIUSSTRAAT 70-72 LUBECKSTR. 31
DEN HAAG

Manufacturen Lingerieën Bonneterie Tricot Onderkleeding waaronder Janssen & Tilanus Vriezenveen	Dames-Confectie met speciale Maatafdeeling
---	---

FILIAAL: Neptunusstraat 76-78, SCHEVENINGEN

A.H.I.T.
Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage, Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwaame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts **Alex Mertens**. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6—7 uur. Zondagsmorgens van 10—12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr.: 16-18. Valeriusstr.: 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en lunched goed en goedkoop?
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes

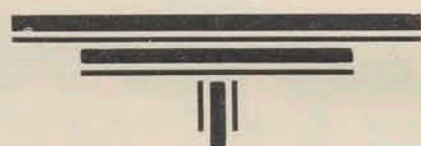
in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Ondergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.- voor f 8.75, van f 35.- nu f 17.50, van f 50.- nu f 21.50 met zijde gevoerd enz., enz., 's avonds tot 9 uur geopend.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki
onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad“
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. M. 5650
hoek Conradkade

De 25-jarige herdenking van het bestaan der Vereeniging „Oost en West“.

Redevoeringen, uitgesproken door den waarnemenden Voorzitter, de heer R. Zuyderhoff en den Secretaris, de heer F. J. A. v. d. Brugh, in de feestelijke bijeenkomst op 3 Mei 1924 in het Restaurant „De Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.

Excellenties. Mijnheer de Burgemeester van 's-Gravenhage.

En gij allen Dames en Heeren die deze bijeen-

Mevr. G. van Zuylen—Tromp
Douair. van Beresteijn
Oprichtster der Vereeniging

komst met Uwe tegenwoordigheid hebt willen vereeren, namens het bestuur van de vereeniging Oost en West heet ik U allen welkom, hartelijk welkom en betuig U onzen dank voor Uwe komst.

Zeer geachte toehoorders.

Het is voor de vereeniging Oost en West heden een feestdag. Een feestdag evenwel — ik haast mij dit er bij te voegen — over welken toch een schaduw is gevallen, doordat onze Hooggeachte Voorzitter, de Heer Mr. Sonneveld, door droeve omstandigheden weerhouden is in ons midden te zijn. Hij heeft mij verzocht heden zijne taak over te nemen, hetgeen ik dan nu doe onder betuiging van leedwezen, dat wij bij deze gelegenheid zijn warm en welsprekend woord moeten missen.

Waarom is ons deze dag een feestdag? De vereeniging Oost en West mag heden herdenken dat zij vijf en twintig jaren geleden is gesticht, dat deze eerste kwart eeuw van haar bestaan niet zonder betekenis is geweest en dat zij bij de intrede van een volgend tijdvak gezond en krachtig haar arbeid kan voortzetten.

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE MUZIEKHUIS „TENZER“
PAUL KRUGERLAAN 114

Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.—
Gramfoonplaten vanaf f 1.50

Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

Tandarts Dr. A. KERVEL
FRED. HENDRIKLAAN 45, DEN HAAG
TELEFOON SCHEV. 122

BELANGRIJK VERLAAGD TARIEF
BIJ CONTANTE BETALING

Er zijn er onder U, wien de derde Mei 1899 naderhelder voor den geest zal staan en hierbij denk ik dan wel vóór allen aan U Mevrouw van Beresteyn aan U, die met wijlen Uwen Echtgenoot, den Kolonel van Zuylen, de vereeniging hebt opgericht. Deze dag moet voor U wel zijn een heel gedenkwaardig datum, niet enkel om dien geboorte-dag, doch ook om de verstreken levensjaren der vereeniging, en wij zijn overtuigd, dat wanneer U dit tijdperk van een kwart-eeuw overziet, een gevoel van grootte-voldoening U moet vervullen. De vereeniging Oost en West werd een belangrijk deel van Uw levenswerk. Meer behoef ik niet te zeggen.

Mevrouw Van Beresteyn, na een woord van eerbiedige hulde, gewijd aan de nagedachtenis van den mede-oprichter Kolonel van Zuylen, aanvaarde ons aller welgemeenden gelukwensch.

Dames en Heeren,

Het kan niet anders of bij een herdenkingsdag als deze dringen zich herinneringen en beschouwingen op van onderscheiden aard. Ik zal daarover niet uitweiden, te minder wijl zoo aanstonds onze secretaris een schets in vogelvlucht zal geven van het ontstaan en het vijf en twintigjarig bestaan onzer vereeniging.

Doch laat mij even mogen stilstaan bij de jaren der eeuw-wisseling, toen ook het Alg. Ned. Verbond geboren werd. Mag men niet in het ontstaan van beide vereenigingen een gelukkige opleving eener nationale gedachte, een krachtige en gezonde uiting van het nationaal bewustzijn zien? En daarnaast ziet men de ontwikkeling van Indië economisch en staatkundig, die in zekeren zin nog pas in haren aanvang staat en een wijd verschiep toont. Ik sliep slechts aan en treed niet in verdere beschouwingen daaromtrent, noch omtrent de taak, die de vereeniging Oost en West nog zal kunnen vervullen, vooral als ze er in slagen mag zich wijder en krachtiger te vertakken en op groter schaal te langstelling voor zich en haren arbeid mag bekomen dan haar tot dusver nog betoond werd. Aan de versterking van den band tusschen Nederland en het grondgebied over zee, het doel der vereeniging, ligt toch een denkbeeld ten grondslag, dat veel talrijker aanhangers niet alleen, doch medewerkers tevens, behoorde te hebben.

Ik mag en kan mij niet onttrekken aan den plicht voor het minst twee figuren U voor den geest te roepen, aan wie de vereeniging groote verplichtingen heeft en wier nagedachtenis bij ons steeds in hooge eere zal blijven, namelijk Bakhuijzen van den Brink en Mevrouw ten Bosch-Boscher.

Bakhuijzen van den Brink was jarenlang Voorzitter en de ziel van Oost en West; Mevrouw ten Bosch — heeft van de oprichting af tot haar verscheiden, einde 1922, als bestuurslid hare beste krachten aan de vereeniging gegeven. Hoe gaarne hadden wij ook hen hier gezien — het heeft niet mogen zijn. Beiden, Eere-Voorzitter en eere-lid, zijn ongeveer een jaar geleden de eeuwige ruste ingegaan.

Alvorens het woord aan onzen Secretaris te geven heb ik mij te kwijten van eene taak waarvoor ik Uwe welwillende aandacht moge inroepen. Toen het aanstaande vijf en twintigjarig bestaan onzer vereeniging in de ten vorigen jare gehouden algemeene vergadering aan de orde kwam, was me eenparig van meening dat de derde Mei 1924 onopgemerkt mocht voorbijgaan en werd het hoofdbestuur gemachtigd om de wijze waarop die herdenking zou plaats hebben, vast te stellen. Allen eerst besloot dit Bestuur tot het houden van deze bijeenkomst eenstemmig was ook zijne meening dat een blijvend aandenken de heugenis aan dezen dag zou moeten bewaren. En toen het voorstel werd gedaan om als aandenken een eerepenning een gouden Oost en West-medaille, in te stellen

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West“
Leverancier van het Koninklijk Instituut v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.

Kantoor: HOEKKADE 13a - DEN HAAG - TEL. N. 624

M. DIJKERMAN

LAARZENMAKER, DEN HAAG

Levert op elk gebied SCOEISEL naar maat

In Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandse huizen.

Fred. Hendriklaan 198 - Tel. Schev. 1384

die bij bijzondere aanleiding en voor de eerste maal uit te reiken in deze bijeenkomst aan personen die ten opzichte van het doel onzer vereeniging zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt, toen volgde ook op dit punt volkomen overeenstemming.

Mevrouw van Beresteyn! Sta mij toe nogmaals het woord tot U te richten. Het feit dat U oprichtster zijt geweest onzer vereeniging, dat U eerst als presidente, daarna in andere functiën, gedurende al die jaren doorlopend Uwe krachten aan de vereeniging hebt gegeven, dat feit ontslaat mij van elke verdere toelichting. Als eerste van hen die in aanmerking komen voor de gouden Oost en West-medaille heb ik de eer U haar namens de vereeniging aan te bieden.

Ik wend mij thans tot den mede hieeraanwezige, dien wij gemeend hebben eveneens de eerepenning te mogen aanbieden en wiens tegenwoordigheid hoogelijk gewaardeerd wordt. Tot U Dr. Janssen, waarnemend Voorzitter van de Kon. Vereeniging het Koloniaal Instituut. Niet om die functie alleen hebben wij U uitverkoren, schoon Uwe verdiensten jegens het Instituut onze keuze reeds ruimschoots zou rechtvaardigen, maar ook om Uwe in andere functiën steeds betoonde groote belangstelling voor de bevolking ginds, inzonderheid met betrekking tot haar hygiënisch welzijn en daardoor tot haar economische welvaart, waarmede gij die bevolking aan Nederland hebt verplicht en den band tusschen Nederland en Indië versterkt.

Laat mij hiermede volstaan, het zou U niet aangenaam zijn indien ik Uwe verdienste verder uitmat. Wil, Hooggeachte Heer Janssen, dezen eerepenning aanvaarden als een bescheiden erkenning onzer zijds van wat gij tot stand bracht.

En vervolgens Dames en Heeren, noodig ik U uit U in gedachte te verplaatsen naar Java, waar, te Magelang, een man arbeid en zich ganschelijk geeft aan welhaast het schoonste werk waaraan men zich geven kan, aan dat der toegepaste menschevriendheid. Gij allen kent hem persoonlijk of bij naam: Pa van der Steur. Ook te zijnen aanzien is het overbodig U omstandig de beweegredenen te ontvouwen welke ons ertoe geleid hebben hem onzen eerepenning toe te kennen. Toch wil ik iets van hem en zijn levenswerk zeggen. In 1892 in Indië gekomen, opende hij te Magelang het Oranje-Nassau-gesticht, waarin worden opgenomen verlaten en verwaarloosde kinderen van Europeeschen landaard zoodat mede Amboneesche weeskinderen, terwijl de stichting ook is opengesteld voor regeeringspupillen en Pro-Juventute kinderen. Voor alle deze sociaal misdeelden, waarvan hij doorlopend een zeshonderdtal onder zijn hoede heeft en die hij, daarin bijgestaan door zijn echtgenoot, tot nuttige leden der maatschappij opleidt, is hij een vaderlijk vriend. De omgang van hem en zijne echtgenoot met de kinderen is voorbeeldig, hun zedelijke invloed groot. Ook deze keuze, ik ben er zeker van, heeft U aller volle instemming.

Zeer geachte toehoorders.

Ik geef thans het woord aan den Secretaris voor een kort overzicht der geschiedenis onzer vereeniging. Heeft hij dit beëindigd, dan hoop ik nog een oogenblik op Uw gehoor te mogen rekenen voor mijn slotwoord.

Hierna sprak de secretaris als volgt:

Het was op een schoonen Meidag — den 3den van die maand — in 1899, dat in Diligentia hier ter stede een vijftigtal dames en heeren bijeenkwamen, die formeel tot de oprichting der Vereeniging besloten, haar den naam gaven van „Oost en West” en na eenige wijziging de ontworpen Statuten vaststelden.

Maison H. HOEK - Den Haag

OBRECHTSTRAAT 295

Heeren- en Dameskleermaker

Atelier voor Repareeren, Keeren en Moderniseeren van alle Kleeren

Billijke Prijzen & Prima Stoffen

Dit is een zinnetje letterlijk overgenomen uit het eerste jaarverslag. Aan die bijeenkomst in Diligentia was evenwel het een en ander voorafgegaan en wederom moge hier een volzin uit dat te jaarverslag volgen:

„In het begin van het jaar 1899 werd in het „Haagsche Vaderland” een ingezonden stuk opgenomen van „een Vriend van Indië”, waarbij deze „de dames, die in de Indische Afdeling der Tentoonstelling van Vrouwenarbeid den grondslag hadden gelegd tot zooveel goeds in het belang van „Nederland's Overzeesche bezittingen, opriep tot „blijvende samenwerking. Aan allen, die met hem „instemden, werd verzocht om door een korte mededeeling aan het Bureau van „Het Vaderland” daarvan te doen blijken. Van de deelneming zou het „doen van verdere voorstellen afhangen.”

De stem van den „Vriend van Indië” kreeg wel

G. E. V. L. van Zuylen
Oprichter der Vereeniging.

wat meer gehoor dan die van zijn klassieken lotgenoot in de woestijn, maar heel veel bijval mocht zijn oproep niet vinden. Althans zoo luidde zijn klacht. Maar hij mocht dan versagen, er waren er anderen, die het denkbeeld niet loslieten, zijne taak tot de hunne maakten met het gevolg, dat de zoodanig genoemde bijeenkomst, waarin de Vereeniging „Oost en West” tot stand kwam, plaats vond. Het ligt buiten het bestek van dit overzicht om meer dan strikt noodzakelijk is, nu nog te gewagen van de Tentoonstelling van Vrouwenarbeid destijds hier in Den Haag gehouden en waarvan menig Uwer nog heugenis heeft, maar, daar binnen ligt de vermelding van het feit, dat, zoo niet de wieg zelve der Vereeniging, dan toch de teekening voor die wieg op het terrein van die tentoonstelling ontworpen is. En het is vrouwenarbeid geweest, welke van meet af aan, doel en streven der Vereeniging in sterke mate, en veeltijds heilzaam, heeft beïnvloed.

Was alzoo op dien gedenkwaardigen 3den Mei van 1899 de oprichting van „Oost en West” een voldongen feit geworden, de moeilijkheden, verbonden aan de praktische uitvoering van het program, dat men zich gesteld had, ze lagen opgestapeld en men zag ze, als een berg, voor oogen. Het doel vindt men in de Statuten, — welke later meermalen gewijzigd zijn, — aanvankelijk aldus

J. J. REESER

Piet Heinstraat 116 Telefoon Marnix 1740
'S-GRAVENHAGE

Solied adres voor Complete Meubilering van Woningen
BILLIJKE PRIJZEN PRIMA KWALITEITEN
RUIME KEUZE

Vraagt gratis Prijsopgave!
Bergplaats voor Meubels. Verhuizingen.

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleeding

Speciale afdeling voor

Kleeding naar Maat

BESCHIKBAAR.

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS

164 VAN SPEJKSTRAAT 164

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN:

H. Zol. en Hak. f 2.25	D. Zol. en Hak. f 1.50
Heeren Zolen... f 1.50	Dames Zolen... f 1.10
Heeren Hakken.. f 0.75	Dames Hakken . f 0.40
Kinderwerk naar grootte	Gen. werk f 0.50 hooger

164 VAN SPEJKSTRAAT 164

TUSSEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

't SPORTHUIS

GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG

TELEFOON H. 6606

HEEREN
MODE
ARTIKELN

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren

BESCHIKBAAR.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

DIVAN met verstelbaar hoofd,
Gobelin overtrek à f27.-

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubileren en stofferen van woningen

LIJSTEN- EN FOTOHANDEL
D. DOOLAARD

Reinkenstraat 18 - Den Haag - Telef. M. 3137

KUNSTHANDEL
LIJSTENFABRIEK

Speciaal adres v. verzend. n. Indië. Gratis verpakk.

De nieuwste mode

WHIPCORD

naar maat

f 84.-

C. H. ERNENS
VALERIUSSTRAAT, DEN HAAG
hoek Danckerstraat
TELEPH. M. 4836

Vraagt onze uitgebreide **STALEN**COLLECTIE
Uitgebreide collectie **HEERENMODE-ARTIKELEN**

Hoedencursus.

Leerares hoedenvak geeft **Cursus-, Club- en Privaatlessen** voor Dames en Jonge Meisjes.

Inlichtingen **B. REIJNDERS, Loosduinsche kade 32, Den Haag.**

A. HENRY - HORLOGERIE

DEN HAAG **UTRECHT**

Fred. Hendriklaan 248 **Twijnstraat 34**

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

omschreven: „de bevordering der belangen van „allerlei aard van hen die naar Nederlandsch Oost-„of West-Indië vertrekken, daar verblijf houden, of „na er te hebben gewoond, zich tijdelijk dan wel „voor goed in Europa vestigen.”

De bevordering der belangen van *allerlei* aard! Voorwaar geen kleinigheid, men denke hierover niet gering. Maar evenmin over den ijver, de toewijding van dat eerste Bestuur, dat voor geene moeilijkheden terugdeinsde, dat tegen stroom en wind in, somtijds, koers bleef zetten naar de breede wateren, welke het voor zich zag.

Een zijner eerste daden was de benoeming van vijf Commissiën. De eerste Commissie zou raad geven omtrent hotels, pensions, huisvesting, inrich-

haren omvang, in twee hoofddeelen, één voor Oost- en één voor West-Indië.

Met deze Commissiën, welke in den loop der jaren wijziging ondergingen of werden aangevuld, waren de hoeksteenen voor het gebouw van „Oost- en West” gelegd.

Voorts stelde men geleidelijk correspondentieschappen in op verschillende plaatsen des lands, zoo in Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Deventer, Den Haag, Groningen, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht, alle welke weldra zouden worden omgezet in afdelingen, ook in Oost- en West-Indië, terwijl de oorspronkelijke correspondentieschappen voor kleinere plaatsen werden aangewezen en allengs daar gevestigd.

BESCHIKBAAR.

Het Dagelijksch Bestuur

F. J. A. v. d. Brug, Secr.-Peningm. Mr. W. Sonneveld, Voorzitter. R. Zuiderhoff, Onder-Voorzitter.
F. van Peski, Lid Dag. Bestuur.

WIELRIJDERS!!

Koopt uw Motoren, Rijwielen & Onderdeelen bij

GEBR. DE KONING
Den Haag, Weimarstraat 62.

Hoofdvertegenwoordiger der

SIMPLEX Rijwielen en Motoren.

REPARATIE-INRICHTING

Zendingen naar O. en W. - Vraagt conditiën.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek **Vraag en Aanbod** in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË
OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

ting, werkkring, medische hulp, inkoop enz. aan Indische families, die zich in het Vaderland kwamen vestigen.

De tweede den weg wijzen tot plaatsing van kinderen, die men voor opvoeding en onderwijs uit Indië naar Europa zendt of die naar Indië terugkeerende ouders, in Europa willen achterlaten, gepaard aan een voortdurend toezicht houden over het lot hunner kinderen.

De derde: inlichtingen geven aan hen, die naar Indië willen en trachten werk te zoeken voor hier vertoevende Indiërs — een soort van arbeidsbeurs.

Aan de vierde Commissie — een hoogst belangrijke, wyl zij de verzorging van het Orgaan voor hare rekening kreeg, waarover straks meer — werd opgedragen de verspreiding van populaire kennis op allerlei gebied, omtrent onze Indische bezittingen, vooral in woord als in geschrift, (voor het bezigen van de woorden „bezittingen en koloniën”, die nu „taboe” zijn, moge ook voor het vervolg Uwe toegevendheid worden ingeroepen).

En de vijfde Commissie was die, welke ten doel had de bevordering der Indische Nijverheid en Kunstnijverheid, eerlang ook Huisvlijt in beide de Indiën. Deze laatste Commissie splitste zich, wegens

Naarmate de Vereniging groeide — en daarover viel in den eersten tijd niet zoo te klagen — kwam als vanzelf meermalen de wensch tot uiting naar een eigen Vereenigingslokaal en naar een eigen Orgaan, waar men zich in beide opzichten, tot nog toe had moeten behelpen, zij het dan dat men voor de hoogst welwillend aangeboden hulp ten zeerste erkentelijk was. Die wenschen gingen niet zoo voelstoots in vervulling — ook „Oost en West” heeft de kinderziekten moeten doormaken — maar toch betrekkelijk spoedig, konden ze worden verwezenlijkt. Ze waren volkomen begrijpelijk en gerechtvaardigd, waar, lettende op het omschreven doel der Vereniging redelijkerwijze mocht verwacht worden, dat hier, maar ook in Oost en West een krachtig vereenigingsleven zou ontstaan, dat, in het algemeen, het ledental sterk zou aanzwellen, waarvoor men hier, in Den Haag, de zetel der vereeniging, gereed moest zijn.

Men zag vooruit, dat was goed. Of men goed zag Grootere en meer practische belangstelling van Nederlanders voor de Indiën, van de Indiërs voor Nederland, en als gevolg daarvan hoogere geestelijke ontwikkeling en verheffing, ziedaar wat de jonge vereeniging zich voorstelde te zullen bereiken.

TOEPOEL's Modelschool

Joh. Camphuysstr. 165-67 (Bezuidenhout) DEN HAAG

BOKSEN, JUJITSU, ONTVETTING
VERSTERKING, TRAINING voor elke sport

Dames en Heeren. LAGE PRIJZEN

Warme en koude Kuip- en Stortbaden. Alle lessen geeft P. M. C. TOEPOEL, Oud-Amateur-Kampioen van Nederl., Gediplomeerd Leeraar N. B. B.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL

Salon de Rafrâchissements

NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF, 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a. Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

En ook mocht zij, omdat ze krachtig aanpakte, belangstelling ontmoeten, ongetwijfeld, maar die algemeene, welke verwacht werd, bleef uit, is uitgebleven tot op den huidigen dag. Zoo staat de zaak.

Heeft men zich uit het voorafgaande een voorstelling kunnen maken van hetgeen door de jonge Vereeniging in den aanvang werd verricht, de instelling van verschillende Commissiën, de vestiging van afdelingen en correspondentieschappen, ze opende daarbij nog hier in Den Haag een leeszaal en een Indisch Restaurant.

De eerste, de leeszaal is in tegenstelling met de laatste een blijvende instelling geworden en wordt door tot oordeelen bevoegden zeer geprezen.

Maar boven dit alles uit ging de oprichting van een eigen Orgaan, het Koloniaal Weekblad, dat eerst om de 14 dagen, daarna voor goed wekelijks verscheen. Met onthouding van personeele, politieke en godsdienstige quaesties stelde het blad zijne kolommen beschikbaar voor het verspreiden van populaire kennis omtrent de Indië onder gansch het volk, waarvoor belangstelling en daardoor tegenheid gekweekt werd tusschen Nederland hier en ginds. Het „Koloniaal Weekblad” in zijn tegenwoordigen vorm, is U allen bekend. Naast deze hoofdverrichtingen mochten de nevenzaken niet uit het oog verloren worden en bleef men die gestadig behartigen.

Lezingen over Indische onderwerpen, volksvoor- drachten, tentoonstellingen, zelfs buitenlands, werden georganiseerd, aansluiting gezocht bij instellingen waarbij de Koloniën betrokken waren, prijs- vragen uitgeschreven, films aangekocht al dan niet voor gezamenlijke rekening met andere vereeni- gingen (o.a. in latere dagen de Suriname-film met het Algemeen Nederlandsch Verbond) enz. En pro- paganda maken, ook persoonlijke propaganda, was en bleef steeds het parool, zelfs zoo, dat daarvoor, later, een speciale Commissie werd benoemd.

Toen, in het begin dezer eeuw het spook van den hongersnood op Java dreigde als gevolg van de hooge rijstrijzen was het de toenmalige Presidente van het Hoofdbestuur, Mevr. v. Beresteyn, die in de pers een oproep richtte tot het Nederlandsche Volk met het gevolg dat dank zij de medewerking van de bladen, van de afdelingen en corres- pondentschappen der Vereeniging, een som van f 15.000.— werd ingezameld en beschikbaar gesteld ten behoeve onzer noodlijdende bruine broeders en zusters. En toen, enkele jaren daarna, ongunstige berichten inkwamen uit de West stond men ander- maal gereed om, met andere vereenigingen, den nood te lenigen der nooddriftige bevolking van Aruba en Bonaire, ten wier behoeve een bedrag van circa f 9000.— kon worden afgedragen.

Deze laatste gestie legde den grondslag tot de oprichting van de thans nog bestaande West- Indische Commissie, welke zich ten doel stelt het behartigen van de belangen van de Nederlandsch West-Indische Koloniën overeenkomstig de statuten der Vereeniging.

9 Januari 1904 was een bijzondere datum in onze vereeniging, wijl toen de Commissie tot bevordering der Ind. Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt hare inspanning bekroond zag door de opening van het Tentoonstellings- en Verkooplokaal „Boeatan” op de Plaats alhier, dat zooals van algemeene bekend- heid is, sindsdien verhuisd is naar de Heulstraat 19, waarheen behalve vele totoks, alle Indischen hunne schreden richten, hetzij voor bezichtiging of aan- koop van de in het magazijn smaakvol geëtaleerde voorwerpen, dan wel om zich te vergasten aan over- heerlijke thee of wel zich het verhemelte te streelen met de wel toebereide Indische spijzen en dranken.

1904 was ook het jaar waarin H.M. Koningin Emma en met haar het geheele Nederlandsche volk, hare komst in Nederland herdacht; ter eere van dit zilveren jubileum bood Oost en West H.M. een Hulde-Album aan, verlucht door afbeeldingen en met bijdragen van meerendeels vooraanstaande

personen op koloniaal gebied. En vóór het jaar ten einde was richtte de vereeniging zich tot den Minister van Binnenlandsche Zaken met een adres — niet het eenige dat gedurende het 25-jarig be- staan der Overheid in 't belang van Nederland en Indië werd aangeboden — waarvan de strekking genoegzaam wordt aangegeven in de 1e alinea, aldus luidende:

„De Vereeniging „Oost en West” die zich tot hoofddoel stelt de belangstelling in Nederland's Koloniën en bezittingen bij het gansche volk, in alle rangen en standen der Maatschappij op te wekken en sedert ettelijke jaren er naar streeft om, door het verspreiden van populaire kennis tot dat doel te geraken, is door hare ervaring tot de overtuiging gekomen dat de hooge mate van onkunde, waarin de groote meerderheid der Nederlanders verkeert wat betreft land en volk van Oost- en West-Indië, onmogelijk zal zijn te bestrijden zonder aanmerke- lijke verbeteringen in het Onderwijs dat aan de jeugd en de jongelingschap in de Indische land- en volkenkunde wordt gegeven.”

Dit thema was in het adres toegelicht en de weg tot verbetering in concrete voorstellen, neergelegd. Het jaarverslag over 1905 vangt aldus aan:

„Weemoed vervult ons bij den terugblik op het laatste vereenigingsjaar; den 20sten Augustus 1905 toch, ontviel aan Oost en West, haar stichter, de man die steeds met onverdroten ijver, met hart en ziel zijn beste gaven — en die waren vele, zoowel van geest als van gemoed — wijdde aan de bevorde- ring der belangen van Nederlandsch Oost- en West- Indië aan het doel der Vereeniging.”

Ik noem geen naam; hij is op Uw aller lippen. Met de gebeurtenis van het overlijden van den Stichter teekent zich een mijlpaal af in de ge- geschiedenis van Oost en West. Edoch, het leven stelt zijn onverbiddelijken eisch van voortgang; ook hij mocht niet onmisbaar zijn, zijn taak zou in andere handen overgaan, maar op dit zilveren lustrumfeest herdenkt de gansche vereeniging hem, in eerbiedige hulde.....

Tot de instellingen welke naast Boeatan de ver- eeniging naar buiten bekend gemaakt heeft en nog maakt, behoort het Informatie-bureau, tot welks oprichting reeds lang was besloten, wijl de behoefte zich had doen gevoelen om die personen welke een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen op- leiden, met raad en daad bij te staan, terwijl het, in ruimer zin, ook voorlichting verstrekt op elk gebied aan hen die uit Indië herwaarts komen, of die in 't algemeen aanraking met Indië zoeken.

Groot gewicht ontleent dat bureau aan de ver- zorging der uitgave van de alom bekende boek- werkjes, welke zoozeer bijdragen tot de verspreiding van populaire kennis omtrent gindsche gewesten.

Zoo was geleidelijk de grond gelegd voor de Organen welke de Vereeniging noodig had om goed te kunnen werken en kon zij dan ook aanleiding vinden om, toen in 1909 het tien-jarig bestaan werd herdacht, een feestnummer van het Koloniaal Weekblad uit te geven. Den leden werd bij die gelegenheid bovendien aangeboden een afzonder- lijke uitgave van de Rede welke in 1908 door Prof. Dr. J. H. Kern was uitgesproken op het Taalkundig Congres te Leiden: „Het Nederlandsch in Nederl. Indië.”

Voor een feestnummer bestond te meer reden waar in datzelfde No. dier herdenking aan de algemeene groote blijdschap uiting kon worden ge- geven, welke de voorspoedige geboorte van Prinses Juliana een ieder bezielde. Dat 1909 ook nog in andere opzichten een goed jaar was, moge blijken uit het feit dat de Regeering, daartoe door het H.B. aangezoekt, zich bereid verklaarde de Vereeniging als instelling van algemeen nut, geldelijk te steunen met een jaarlijksch subsidie, hetwelk zij heeft mogen behouden tot aan het vorig jaar 1923, toen 's lands finantiën een voortzetting van dien steun niet meer gedoogde. Het is hier de plaats voor een woord van erkentelijkheid jegens de Regeering, die

WITTE PAKKEN
vanaf f 14,50
3 maal gekrompen Indische Coupe
Wij garandeeren het juiste model
48-jarige reputatie
Vraagt Prijscourant of Stalen
Toezending franco
Fa. J. LEVI
Kruiskade 5 b. d. Cools.
— ROTTERDAM —

BESCHIKBAAR.

BIJ UW BEZOEK AAN

BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
bemerkt U, dat Uw kleederen **gekreukt, gevlekt of gescheurd** zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood

Wij Reinigen en Persen Uw Kleding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) **alles zoo vlug en zoo goedkoop**, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliën- tèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der boven- genoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Bruckère).

BESCHIKBAAR.

„Hollandia” Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein
Voor Duinoord 't geschiktste adres
voor Uw **Chemicaliën, Verbandstoffen, Spe- cialiteits-geneesmiddelen, enz.**

Geheel zelfstandige
Eerste Modiste tevens Inkoopster
zoekt **POSITIE** in de Hoofdplaatsen
van Nederlandsch Indië.
Brieven letter B, Intern. Verkeersbureau,
Den Haag.

Piano- en Orgelhandel „De Huisvriend”
Groot Hertoginnelaan 136 Nieuwe Rijn 49
DEN HAAG. LEIDEN.
NIEUWE DUITSCHE PIANO . f 550.-
5 jaar garantie, gepantserd raam.
NIEUW SALONORGEL, 11 reg. f 225.-
Groote keuze, lage prijzen. Speciaal ingericht
voor verzending naar Indië.
Levering van Piano's en Orgels in huur en huurkoop.
J. J. STOLTENHOF Jr.

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-185
-----------------------------------	--

THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.
---	--------------

RESTAURANT „LA RÉSERVE”
Rembrandtplein 44-48

APELDOORN

Mevr. **SANDBERG**—v. Leeuwen biedt ná 1 Augustus aan
huisvesting voor Kinderen of jonge Meisjes.
Uitstekende referenties. Apeldoorn, Kerklaan 17.

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde” , Bankapl. 2, Den Haag, Tel. H 1486. Dir. bij Schev. B. Str.k.en w. opdeloegerk	BESCHIKBAAR.
---	--------------

PENSION „ARCHIPEL” Balistraat 32	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. SCHEV. 1523
--	--

Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR	Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. M. 965 - Refer. van vooraanst. Families voorh.
--	--

Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zitje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend. J. VENEMA.	Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre dispo- nibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67
--	--

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”
Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” S poorstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4
--	--

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” Voll. Pens. vanaf f 7.— p.d.	BESCHIKBAAR.
--	--------------

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurant

Keppelerstraat 274 Tel. M. 2313

Lunch 12—2 uur vanaf f 0.65
Diner 5—7 uur vanaf f 1.—

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en f 0.14 bezorgloon PER BUS.

BESCHIKBAAR.

MODE-VAKSCHOOL THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f 1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS. S

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0. Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

niet dan noodgedwongen ten aanzien dezer materie zich heeft moeten terugtrekken.

Een ander heuglijk feit was de instelling der Studie-Commissie, welke op 13 Februari 1909 geïnstalleerd werd. Het doel der Commissie is in art. 2 van haar Reglement aldus aangegeven: „Toezicht te oefenen op de opvoeding en de studie der in Nederland vertoevende jongelieden, afkomstig uit de Nederlandsche Koloniën, hulp en bijstand te verleenen en hun verblijf zoo aangenaam en zoo vruchtbaar mogelijk te maken. Zij beoogt vooral de in Nederland voor hunne beschaving en ontwikkeling vertoevende Inlanders en daarmede gelijkgestelden van dienst te zijn en zich in betrekking te stellen met de in de Koloniën bestaande vereenigingen, fondsen en commissies die zich de ontwikkeling en beschaving van Inlanders en daarmede gelijkgestelden ten doel stellen. Desgevraagd

GEOPEND

Holl.-Ind. Restaurant „NOBACK”

Groot Hertoginnelaan 105 Telef. M. 1027

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.

Rijsttafel vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
Holl. Diners va af f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
Jacob Hopstraat 1 Groot Hertoginnelaan 105

Zooeven werd het woord oorlog als terloops genoemd. Zijn gevolgen ondervond ook Oost en West en meer dan vluchtig; toch mocht 1917 in het teken van vruchtbare samenwerking staan. Zoo werd op initiatief en onder leiding der Studie-Commissie, in samenwerking met de vereenigingen Juliana-fonds, Max Havelaar-fonds, Nederl. Ind. Onderwijs en Studie-kas en Tjandi-stichting — alle welke Commissiën en fondsen getuigen van het streven om in het belang der hier vertoevende jongelieden, werkzaam te zijn — een Centraal Comité voor opleiding van Indische jongelieden in Nederland gevormd ten einde eenheid te brengen in de behartiging der belangen van de hier te lande studeerende Indonesiërs, terwijl te Batavia onder den naam van Voorlichtings-Commissie voor opleiding van jongelieden in Nederland, een Sub-Commissie werd ingesteld.

Het Informatie-Bureau. - Leider: H. J. A. Raedt v. Oldenbarnevelt.

kan zij hare bemoeienis uitstrekken tot niet-Inlanders.”

In een H.B.-vergadering, gehouden op 26 October 1912, besloot men tot de oprichting van een Koloniaal Arbeids-bureau „Oost en West”. Aanleiding daartoe gaf het feit dat, bij de bestaande inrichting van het Informatie-bureau de verzoeken om plaatsing in betrekkingen bij landbouw of industrie in de Overzeesche gewesten door gebrek aan voldoende gegevens en het gemis van aanraking met de werkgevers, weinig gewenscht gevolg moesten hebben. Buitendien waren bereids in de pers stemmen opgegaan die op het nut eener zoodanige instelling gewezen hadden.

Het doel van het bureau zou zijn een centraal orgaan in het leven te roepen waar de wegen van vraag en aanbod van werkrachten voor allerlei beroepen en ambachten in de Koloniën elkaar zouden kunnen ontmoeten.

Dit arbeidsbureau, dat goed werk deed, heeft helaas slechts 5 jaren — en daarvan het grootste deel in den oorlogstijd — mogen bestaan; het kleine kapitaaltje, door personen en instellingen welwillend beschikbaar gesteld, was op 't laatst ingeteerd, zoodat zijn taak bij het gewone Informatie-bureau werd ondergebracht, maar, uiteraard, meer beperkt.

Verder trad de vereeniging in deze jaren toe — of verkreeg verbinding met — de navolgende instellingen:

de Vereeniging Koloniaal Onderwijs-congres; het Centraal Comité voor Ind. Lezingen en Leergangen dat, behalve de bevordering van Ind. leerlingen voor onderwijzers, beoogt eenheid en samenwerking te brengen bij de te houden propagandalezingen over onze Koloniën;

de Centrale Nationale Commissie, welke zich ten doel stelt de samenwerking te bevorderen tusschen de vereenigingen en instellingen die werkzaam zijn in nationalen geest;

voorts: het Comité voor Kolon. historische Studiën, het voorbereidend Comité voor Beroepskeuze, het Inlichtingenbureau van het Departement van Koloniën, de afdeling Landverhuizing van het (toenmalige) Departement van Landbouw, het Informatie-bureau der Ned. Ind. Officiëren-vereeniging, enz.

Aan eene in de vereeniging reeds lang levende begeerte om Inlandsche bedienden, die in dit koude land zoo menigmaal een zwerfend leven leiden, een behoorlijk onderdak te kunnen verstrekken, werd voldaan door de totstandkoming, met geldelijken steun van de Regeering, der Stichting „Persing-

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING. S

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG

ZALEN VOOR PARTIJEN S

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341

TELEFOON M. 5240

Diners vanaf 80 cent
 Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
 Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
 Kamers met pension vanaf f 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINE

gahan”, het Tehuis voor Inl. bedienden op de van Boetzelaerlaan alhier, dat 3 Mei 1919 kon worden geopend. Het doel dier stichting is in deze termen uitgedrukt: Onderkomen en verzorging te bieden aan Inlanders van beiderlei kunne van den dienstbaren stand uit Nederl. O. of W. Indië, die door bijzondere omstandigheden buiten betrekking zijn geraakt en een gezellige plaats van samenkomst te bieden aan alle in Den Haag vertoevende Indische dienstbaren, tevens een kantoor waar deze menschen steeds raad en voorlichting kunnen ontvangen, ook een soort van arbeidsbeurs voor deze lieden.

In datzelfde jaar, 1919, had de vereeniging gelegenheid, liggende zulks immers in haar lijn, om, middels eene geldinzameling, den nood te helpen lenigen van de door de „Kloetramp zoo zwaar geletterde Javaansche bevolking” en eveneens mocht zij de voldoening smaken, aan de vertegenwoordigers hier te lande van de J. P. Coenstichting een geldsom te kunnen afdragen.

Aldus relateerende nadert, geleidelijk maar zeker het Heden.

Toch vragen nog enkele punten de aandacht. Zoo bracht het jaar 1920 deze wijziging in de organisatie der vereeniging, dat voor Oost-Indië de functie van Hoofdvertegenwoordiger werd ingesteld, waardoor de belangen der vereeniging aldaar meerdere centralisatie verkregen.

Den 25sten Maart 1921 had de feestelijke opening plaats van het Tehuis voor Indische Studenten, Prins Mauritsplein alhier. Deze instelling, door de Regeering en met haar steun in het leven geroepen op initiatief van den voorzitter der Studie-Commissie, strekt tot tijdelijk verblijf voor pas-aangekomenen voor vakantie-verblijf; eene gelegenheid tot samenkomst, een brandpunt van gezellig verkeer onder landgenooten.

Ten slotte zij vermeld, dat bij notarieele akte van 5 September 1922, door bemiddeling der W. I. Commissie, eene Stichting het leven der „Steunfonds voor Studeerenden uit West-Indië, welke doel hiermede voldoende is aangeduid.

En hiermede is het Heden ingetreden.

Een terugblik naar het ontstaan, de ontwikkeling en het verloop eener 25-jarige Vereeniging kan niet onbevengden zijn en mist uiteraard volledigheid en nauwkeurigheid, onderhevig als dezelve is aan de oxydatie van den tijd; de Tijd waarvan, als van Ruimte, een begripsverklaring nog gegeven moet worden.

Alzoo is door velen Uwer niet meer dan een indruk verkregen, hoogstens een beeld gevormd dat dan nog gezien wordt onder het milde licht dat Uwe welwillendheid er op heeft laten vallen, maar dat aan een juiste en klare aanschouwing afbreuk doet, want, waar naar voren zijn gebracht feiten en voorvallen welke al te zaam, den „Staat van dienst” der vereeniging uitmaken, daar is heengegleden over — voorbijgegaan aan misvattingen, tekortkomingen, zelfs fouten misschien, maar die — het moge er toch aanstonds worden bijgevoegd — overal gemaakt worden waar gewerkt wordt. Zouden aan deze een plaats zijn ingeruimd, deze terugblik had ongetwijfeld aan levendigheid gewonnen door wisseling van licht en donker, maar Uw geduld zou op een bedenkelijke — en mag ik zeggen onnoodige — proef gesteld zijn geworden ten koste Uwer toegeevende gezindheid, ten koste Uwer goede stemming bovenal.

Zoo is dan heden andermaal de Vereeniging „Oost en West” aan een mijlpaal genaderd en we staan een wijle stil, thans hulde brengend aan „de Levende”. Straks gaat het weer voorwaarts, voor langen tijd, want de vereeniging heeft hare taak nog niet volbracht. Zoolang Nederland met de Indië verbonden is — en tegen haastige, ontijdige scheiding, indruischend tegen het wederzijdsch belang waakt, naar vertrouwd mag worden, zoo hier als ginds, het gezond verstand — zoolang ook zal de Vereeniging „Oost en West” zich blijven wijden aan de versterking van dien band, aan dit haar

J. A. VAN BRAKEL - UTRECHT

F. C. DONDRSSTRAAT 22a

Pension voor geheele Families

PENSION-PRIJZEN NADER OVEREEN TE KOMEN

doel en streven ontsproten uit haar wezen van practisch idealisme, waarmede alleen de wereld kan geholpen worden, een idealisme dat men in Europa veelvuldig meent te kunnen veronachtzamen, maar dat toch mede onder zijn aanhangers telt een Eerste Minister van het grootste Koloniale Rijk der wereld die het nog onlangs uitsprak: „Ik geloof in de mogelijkheid van den menschelijken vooruitgang.” Dat geloof wortelt in de Vereeniging „Oost en West”, welke op hare wijze haren arbeid daaraan tracht dienstbaar te maken, door het overeenkomstig dien arbeid om te zetten in daden welke en aan Nederland en aan de Indië ten goede moeten komen.

Slotwoord van den Voorzitter.

Dames en Heeren, U hebt mij toegestaan ten besluite nog een enkel woord tot U te spreken. Laat mij dan namens het Hoofdbestuur dezer vereeniging de tolk zijn onzer gevoelens van erkentelijkheid voor het geduld, de instemming óók, waarmede gij het gesprokene hedenmiddag hebt willen volgen. Maar bij deze gelegenheid en van deze plaats tevens een woord van hulde en van dank ten aanzien van allen, die in den loop der jaren hunne belangstelling in- en steun aan onze vereeniging en ons werk hebben geschonken, in welken vorm dan ook!

Dames en heeren. Straks gaan wij van hier, valt het duister in, komt de nacht en behoort de dag van heden tot het verleden. Hij valle niet dervergelheid ten prijs. Wij hebben heden de eerste kwart-eeuw van het bestaan der vereeniging Oost en West herdacht. Moge haar de belangstelling en de steun, die haar en haren arbeid in dat tijdvak betoond werden, voor de toekomst niet onthouden worden; moge zij bloeien blijven en groeien en haar na deze eerste kwart-eeuw nog een lange en vruchtbare levenstijd beschoren zijn.

Ik heb gezegd.

Indrukken van het Koloniaal Onderwijs-Congres.

Het derde Koloniaal Onderwijs-congres, dat op 23 en 24 April j.l. in hotel „De Twee Steden” te 's-Gravenhage werd gehouden, maakte bovenal den indruk van te staan in het teeken van warme belangstelling voor de toekomst van Indonesië. In de eerste plaats getuigt daarvan een lijvig boekdeel, dat aan alle leden tevoren was toegezonden, bevattende een 25-tal door deskundigen geschreven preadviezen (een van Dr. G. J. Nieuwenhuis kwam nog na) en twee lange lijsten van eere-leden, de een met namen van autoriteiten op allerlei gebied, zoowel in Nederland als in Ned.-Indië, de andere van professoren uit alle Hooge Scholen des lands, terwijl door Prins Hendrik het Beschermheerschap en door de Ministers van Koloniën, van Binnenlandsche Zaken en van Onderwijs het Eere-voorzitterschap was aanvaard.

Zijne Koninklijke Hoogheid opende het congres, laatstgenoemden lieten zich vertegenwoordigen en verscheidene plaatselijke autoriteiten waren aanwezig. Het Bestuur bestond uit: Mr. J. H. Abendonon, Eere-voorzitter, Oud-Directeur v. h. Dep. van O. E. en N. in N.-I., Den Haag; Dr. W. A. Kuenen, Voorzitter, Hoogleraar te Amsterdam; Dr. C. W. Th. baron van Boetzelaer van Dubbeldam, Onder-voorzitter, Lid van de 2e Kamer, de Bilt; Dr. G. A. J. Hazen, Onder-voorzitter, Hoogleraar te Leiden; Dr. C. J. Vinkestejn, Onder-voorzitter, Inspecteur der Gymnasia, Den Haag; J. Rotter, 1e Secretaris, Oud-leeraar M. O. in Indië, Den Haag, Berkstraat 24; Jhr. Mr. J. M. M. van Asch van Wijck, 2e Secretaris, Advocaat en Procureur, Den Haag, Zeestraat 55; Mej. C. Perk, Penningmeesteres, gep. O.-I. onderwijzeres, Den Haag; Dr. N. J. Krom, Hoogleraar te Leiden; R. Ng. Poerbatjaraka, Hulpleeraar Javaansch, te Leiden; D. van Geuns, gep. O.-I. onderwijzer, Den Haag; W. M. Haye, gep. O.-I. onderwijzer, Nijmegen.

Een 14-tal vereenigingen, waaronder ook „Oost en West” hadden zich er bij aangesloten.

De opkomst ter vergadering was verblijdend groot, al had die in de residentie, tevens zetel der Staten-Generaal, waar zoovele oud-Indiërs en verlofgangers wonen

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS**DE BESTE****CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE****Aan de Leden van „Oost en West”**

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

V. MASSARO**KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM**

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK, STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN, LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN

Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

M. A. VREESWIJK**WIJNHANDEL - UTRECHT**

Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve / 19,769,180.-
Buitengewone Reserve / 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscréditbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

en zoo in de nabijheid gelegen der meeste Hooge Scholen, nog véél grooter moeten zijn, vooral ook wat het opkomend geslacht betreft, dat er toch het meeste belang bij heeft. Zooals het bestuur in zijn „Inleiding” tot de preadviezen en ook tijdens de opening, bij monde van zijn voorzitter, zeide: „Het Hooger Onderwijs bestaat in Indië nog slechts enkele jaren in kiem, terwijl het in Nederland sedert eeuwen tot grooten bloei is gekomen. En waar aan de Nederlandsche universiteiten vele docenten verbonden zijn, die Indië door studie en door ervaring hebben leeren kennen, moeten juist hunne opvattingen omtrent de inrichting van het H. O. in Indië van groote waarde worden geacht.”

De voorzitter der beide vorige congressen, Mr. J. H. Abendanon, zag zich wegens zijn gezondheidstoestand genoodzaakt ontslag te nemen en vertoefde om dezelfde reden thans buitenslands, maar stellig zullen zijne gedachten toch bij de zittingen geweest zijn. Waar hij steeds de ziel van de vereeniging is geweest, scheen zijn ontslag een zwaar verlies. Gelukkig bleek, dat zijn

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

roerend eens met onzen grooten opvoedkundige, Prof. R. Casimir, in diens betoog, dat de voornaamste taak der te stichten universiteit moet zijn: *persoonlijkheidsvorming*. Hij gaf hiertoe menige nuttige wenk. Ook deelden velen Prof. Dr. J. Huizinga's vrees, dat men zich bij het verder inrichten van het H. O. in Indië niet zal kunnen losmaken van de bestaande modellen der Nederlandsche instellingen en dit te meer, wijl volgens veler oordeel, deze vrees bij de kortelings te Bandoeng door particulier initiatief opgerichte Technische Hoogeschool niet ongegrond gebleken is.

Het algemeen gevoelen is: dat een Indische universiteit niet ingesteld moet zijn op de Grieksche en Latijnsche beschaving, maar op die van den Islam en het Hindoeïsme, wil zij de plaats zijn, waar de Indonesiërs zich in hun eigen lijn kunnen ontwikkelen. Een der professoren gebruikte hierbij het woord „Indo-centrisch”.

Een voornaam punt van bespreking is ook geweest de huisvesting der studenten, waarbij prof. Vogel, die

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BEZOEKT DE TOONKAMERS van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

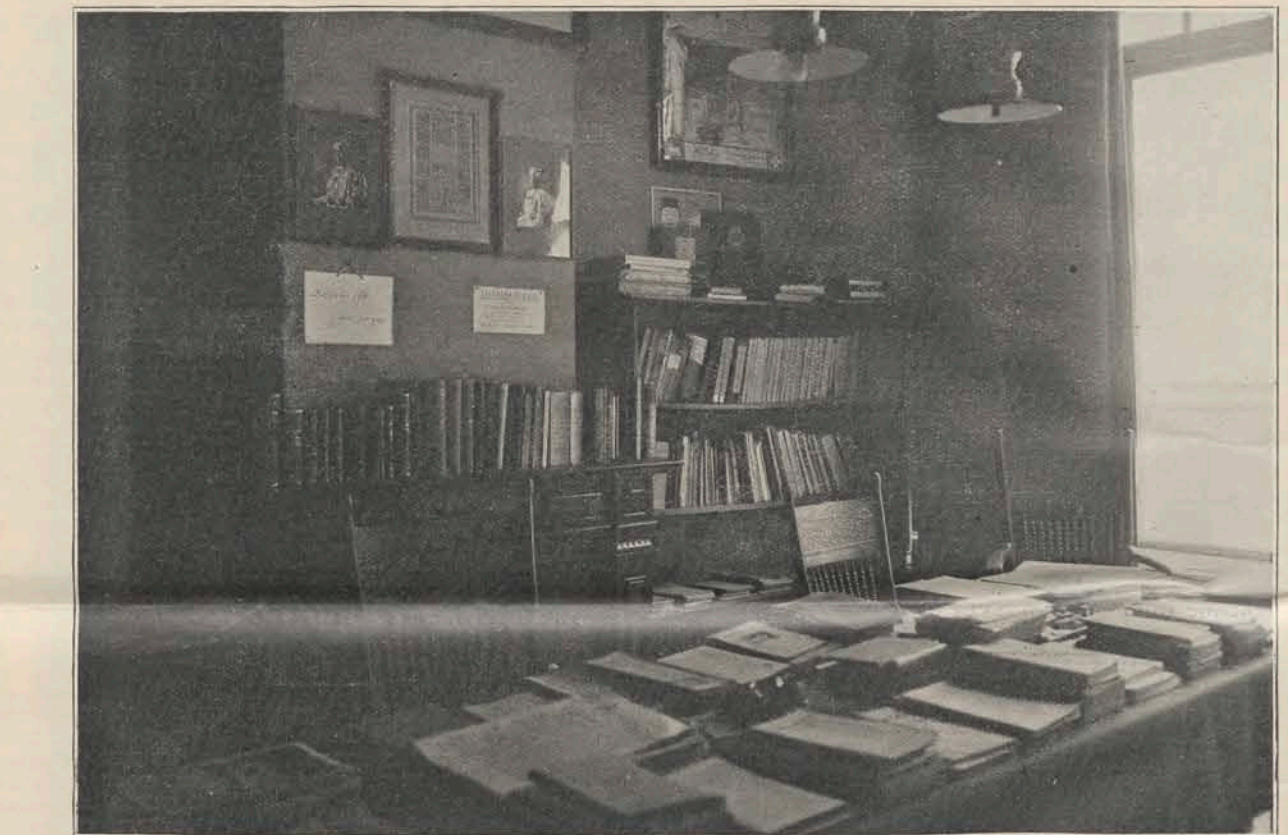
Heulstraat 19 - Den Haag

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur: 's mid-dags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het gebruiken van *nassi goreng* of *bamie*. 's Maandags *ketoepat* met toebehooren. Donderdags en Vrijdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Een kijkje in de Leeszaal.

werkkracht nog aan de vereeniging gewijd bleef. Zijn eerste tijdelijke opvolger, de onder-voorzitter Mr. K. F. Creutzberg, thans lid van den Raad van Indië, was met evenveel werkkraft en enthousiasme bezield en droeg er zeer veel toe bij om het congres degelijk voor te bereiden. Hetzelfde geldt van den onder-voorzitter, den heer J. F. W. van der Meulen, nu Directeur van Onderwijs en Eeredienst in Indië.

Uit het geheele verloop van het congres bleek de voortreffelijkheid van opzet en leiding. De lof, het bestuur hiervoor aan het eind toegezwaaid, bij monde van Ir. R. A. van Sandick, nestor der ijveraars voor progressief onderwijs, was dan ook welverdiend.

Belangstellenden zullen alsnog den bundel preadviezen en ook het eerlang uit te geven „Stenografisch Verslag” van het congres bij den secretaris kunnen aanvragen.

Zij, die in deze belangrijke aangelegenheden ten slotte zullen hebben te beslissen, zullen toch zeker goed doen rekening te houden met het daarin door deskundigen te berde gebrachte.

Dit kan het groote nut zijn van dergelijke besprekingen.

Resumeerende zal de algemeene indruk wel zijn, dat Indië behoefte heeft aan een cultuurcentrum, zooals alleen een universiteit dit zijn kan. Over het tijdstip van oprichting, de plaats en andere punten van meer ondergeschikt belang, heerscht verschil van meening.

In de eerste zitting, gewijd aan de bespreking van het Indisch H. O. in het algemeen, waren allen het

in zijn preadvies zoo duidelijk heeft uitgelegd, hoe wij ons aan de verkeerde resultaten van het Engelsche Indisch onderwijs zacht kunnen spiegelen, de invoering van internaten, waar onder goede leiding ruimte blijft voor vrijheid van individueele ontplooiing, sterk aanraadt. Sommigen voelen met prof. Kohnstamm meer voor het Amerikaansche Daltonstelsel, dat ook bij gecontroleerde vrijheid den leerling tot zelfstandigen arbeid opvoedt. Van Indonesische zijde werd de voorkeur uitgesproken voor het modern begrip van „studentendorpen”, zij 't dan ook onder leidend toezicht.

Tot plaats van vestiging der universiteit verkoos de overgrote meerderheid Batavia, als centrum van beweging op elk gebied, boven Bandoeng, dat aanbevolen werd o.a. door Ir. Klopper, den rector magnificus der Technische Hoogeschool aldaar en door Prof. Carpenter Alting, vooral wegens het mildere klimaat.

Tegen het door vele praeadviseurs gedaan voorstel tot onderlinge ruiling van leerkrachten tusschen Indië en Nederland werd door Prof. Boeke ernstig gewaarschuwd, daar dit z.i. de eenheid van het onderwijs zou verbreken.

De daarop volgende besprekingen golden het weldoen in Indië in te voeren Rechtskundig H. O., aan de hand der daarover uitgebrachte, in details afdalende preadviezen van Mr. G. André de la Porte, R. Hadi, Dr. B. Schrieke, Prof. C. van Vollenhoven en Prof. Mr. Carpenter Alting, die tot besluit waarschuwt tegen het ondergeschikt maken dezer Rechtschool aan het Dept. van Onderwijs.

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer
Hofleverancier.

S

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

MATHIEU PIETERS
 Art. Photographe
 PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
 LA HAYE
 Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

Huur- en Meubelovername
 van mod. 1e étage (portiekwoning) Boomenkwartier, bevattende 4 Kamers, Hall en Keuken. Huur f 48.50 per maand; inboedel f 2000.— Brieven onder No. 211L, aan het bureau van dit blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW

Reclamecampagne.

BESCHIKBAAR.

Een aangenamen indruk maakte het betoog van den voornoemden Indischen rechtsgeleerde, die, ook namens zijn landgenooten, sympathie betuigde voor het streven van het Koloniaal onderwijscongres.

Bij de beraadslagingen over de hervorming van het bestaande geneeskundige onderwijs der S.T.O.V.I.A. te Weltevreden of der N.I.A.S. te Soerabaja, tot een medische faculteit, bleek eerstgenoemde de voorrang te genieten, niettegenstaande of wellicht juist wegens de daar thans heersche misstanden, waarbij Prof. Kuenen toch de hoop uitsprak, dat het voorbereidend onderwijs van laatstgenoemde inrichting zou blijven bestaan, om het aantal medische studenten steeds aan te vullen. Ook de Indische arts J. B. Sitanala is deze meening toegedaan; opvallend was zijn wensch, dat de naam S.T.O.V.I.A. behouden mocht blijven. Bij de netelige kwestie van gelijke salariering der Europeesche en Indische doctoren, van Indonesische zijde geopperd, merkte Prof. Kuenen op, dat de Indonesiërs door dezen eisch hun eigen land te kort zouden doen, daar 't dan niet mogelijk zou zijn genoeg medische hulp te verschaffen.

In de laatste zitting, gewijd aan de besprekingen van het eindpunt van het program; het uitgroeien van de bij het Rechtskundig H. O. reeds dadelijk noodzakelijk te doceeren litteraire vakken tot een zelfstandige letterkundige faculteit, werd de indruk gevestigd, dat men hiervan de wenschelijkheid inziet, al werd o.a. door Dr. Bervoets en Prof. Kielstra gewaarschuwd tegen al te groote overhaasting. Van andere zijde werd opgemerkt, dat voortvarendheid geen Nederlandsche karaktertrek is en R. Ngb. Poerbotjara werd er zóó door teleurgesteld, dat hij meende zijn landgenooten, die H. O. zoo zéér behoeven, den raad te moeten geven dit dan maar in Japan of Engelsch-Indië te gaan zoeken. Treffend was daarna de opmerking van Pater van Lith, dat uit deze hartstochtelijke woorden niet moet worden afgeleid, dat de heer Poerbotjara vijandig tegenover Nederland gezind zou zijn, want hij weet dat dit niet het geval is en dat zij, die niet gesproken hebben, in hun hart veel verder van ons afstaan dan deze thans zoo warme ijveraar voor zijn Javaansche cultuur.

Op de aantijging van enkelen als zou van de Indonesiërs zelve te weinig drang naar wetenschappelijk H. O. uitgaan, antwoordde de voorzitter, Prof. Hazeu, dat wel degelijk van verschillende zijden in Indië de behoefte daaraan is gevoeld en tot uiting gekomen.

De bekende Indoloog Van Stein Callenfels gaf ook als zijne ervaring te kennen, dat in Indonesië wel degelijk liefde bestaat voor de eigen cultuur. De Indonesiërs zullen bij hun eigen volken de belangstelling voor deze cultuur bevorderen en Nederland heeft tot taak daarbij moreelen steun te verlenen. Daarom is het plicht een zelfstandige litterair- en cultuur-historische faculteit op te richten, hetgeen mede in het belang van de beoefening der wetenschap in het algemeen zal zijn, aangezien de Indonesiërs zélf beter hun eigen cultuur zullen kunnen doorvorschen dan wij, Westerlingen.

Onder de aanwezigen waren ook verschillende vrouwen, en weldadig deed 't aan, dat de nestor onder haar, mej. Racket, oud-onderwijzeres in Indië, die uit Zutphen voor 't congres was overgekomen, getuigde van haar hartgrondigen door velen gedeelden wensch: dat zoo spoedig mogelijk op Java een universiteit tot stand moge komen, bestaande uit de thans besproken faculteiten.
 G. v. B.-T.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvljht.

Ir. P. A. J. Moojen over Bali en zijn Kunst.

Te midden van de sierlijke kunstnijverheidsartikelen, uit Bali afkomstig, welke thans in de toonkamers van „Boeatan” zijn opgesteld, hield de heer Moojen j.l. Vrijdagavond 25 dezer een voordracht bij bijzonder treffende lantaarnplaatjes, naar door hem zelf, gedurende zijn jarenlang verblijf op dat schoone eiland, genomen fotografieën.

Aan dezen bekwamen, kunstzinnigen ingenieur werd, na de noodlottige aardbeving op Bali, welke zoovele inlandsche kunstwerken vernielde, het toezicht en de leiding over den wederopbouw daarvan opgedragen, een taak, waarvan hij zich voorbeeldig gekwetent heeft door de bevolking het werk geheel naar eigen beproefde inzichten en smaak te laten volbrengen, zich dus bepalende tot waardeerende aanmoediging en tot hulp bij de levering der benodigde materialen en werktuigen.

In dezen dagelijkschen, nabijden omgang heeft de heer Moojen land en volk innig liefgekegen. Hij kan niet

laten hiervan te getuigen in woord en beeld. „Boeatan” waardeerde ten zeerste, dat hij dit nu ook in Heulstraat 19 wilde doen. De voorzaal bleek te klein om de van alle zijden toegestroomde belangstellenden te bevatten. Toch zullen deze geen berouw gehad hebben van hun tamelijk nauw gezeten zijn, want gedurende die paar uren hebben zij héél wat moois gezien en héél wat wetenswaardies gehoord, op warm bezielden toon voorgedragen.

Spreker begon met een korte beschrijving te geven van de Balineesche toestanden op huishoudelijk, maatschappelijk, politiek en godsdienstig gebied, een en ander ook in verband met de daar heersche kunstuitingen en -opvattingen, welke dikwijls hemelsbreed van de onzen verschillen en zeker niet ten kwade. Zoo vernamen wij o.m. hoe er nog zeer bloeiende kunstenaarsgilden bestaan; hoe ieder kunstenaar daar recht heeft op een stuk sawah-grond, waarop hij voor zichzelf rijst verbouwt, zoodat hem een onafhankelijk bestaan gewaarborgd is; dat hij verschoond blijft van het vervullen van dessa-plichten, doch daartegenover kunstwerken heeft uit te voeren, welke hem van hoogerhand worden opgedragen; dat een Balineesche kunstenaar er nimmer aan denkt zijn naam onder een door hem uitgevoerd werk te plaatsen, nog minder er geld voor aan te nemen. Wat dit laatste betreft, is onder wester-schen invloed veel veranderd.

Bij menig lichtbeeld kon door dezen deskundigen spreker gewezen worden op de onvolprezen bouwkunst der Baliërs, welke zich uit in hun tempels, poorten, offerrnissen, vergadergebouwen, lijkverbrandingstoestellen, klokketorens, loodsen voor hanengevechten, ruimte-omsluitingen en woningen, zelfs der allereenvoudigsten uit den lande en dit alles in een groote verscheidenheid van vorm en materiaal, altijd even stijl- en smaakvol.

Met een enkel woord lichtte spreker toe, dat hetgeen door sommige Westerlingen „barok” wordt genoemd, eigenlijk hier niet toepasselijk is, daar de daarmee aangeduide z.g. overladen rijkdom van versiering geenszins een verval beteekent, doch niets anders is dan een persoonlijk uiting van weelderige fantasie, daar uit denzelfden tijd, dikwijls in de onmiddellijke nabijheid, bouwwerken van de grootste soberheid en strengheid van stijl worden aangetroffen.

Bij het lichtbeeld, weergevende de prachtige tempelpoort, die gespaard is gebleven, doordat de lavastroom er plotseling tot stilstand kwam, betuigde spreker zijn leedwezen, dat deze later, buiten zijn medeweten, vernield werd, omdat het Binnenlandsch Bestuur, bij het aanleggen van een weg, die lavahoop door dynamiet uit elkander deed springen. Op de kunstlievende bevolking moet dit een niet minder pijnlijken indruk gemaakt hebben, al is zij te beschieden om er zich openlijk over uit te laten.

Onder de vele fraaie lichtbeelden was er een van een grooten olifants-tand, die in zijn geheel gelaten, op de meest kunstvolle wijze gebeeldhouwd is: aan het breede onder-eind met a jour gesneden bloem- en blad-motieven in prachtige vlakvulling, het massieve bovengedeelte echter van buiten uitgebeiteld in aaneengesloten afnemend figuurmotief, eindigend in den spitsen tandpunt, te zamen vormend een aanbiddelijk kunststuk. Als bijzonderheid vertelde spr. er bij, dat de Baliërs er eigenlijk niets van begrepen waarom hij hun een dergelijk werk opdroeg, omdat zij gewoon zijn slechts op gebruiksvoorwerpen versieringen aan te brengen.

Aan de in „Boeatan” tentoongestelde kunstnijverheid kunnen de belangstellende bezoekers ook telkens waarnemen, hoe zij van de Indonesiërs kunnen leeren, juist de voorwerpen, die zij in hun dagelijksche omgeving gebruiken, zoo smaakvol mogelijk te kiezen.

Nog wees de heer Moojen ons op menige schoonheid, zoowel in het houtsnijwerk en de zilversmeedkunst der Baliërs, als in de weef- en vlechtwerk der vrouwen, te veel om hier alles op te noemen.

Toen hij zeide nog vele andere lantaarnplaatjes te bezitten, moest hij beloven een dergelijke voordracht over niet te langen tijd voor „Boeatan” te herhalen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Nieuw-Guinea-plan (vervolg).
 De Locomotief (19 Mrt.) is door het door de „Java-

Gevestigd als Tandarts te Den Haag, Bezuidenhout 141

Dr. M. BLUML

Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
 Röntgen opnamen bij Tel. B. 0897
 behandeling vrij. Lijn 3, 4, 7, 13

Dienstverrichting „VOORWAARTS”

Jan Evertstraat 19 - Telefoon H. 6684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereeniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten.

De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.

Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tege-moet ziende.

Hoogachtend,
 HET BESTUUR.

**Zeilen en Linoleum wrijven.
 Boenen, Schuren en Schrobben,
 Poetsen, enz.**

TARIEF

Met wagen f 0.60 per uur en per man
 „ fiets f 0.60 „ „ „ „ „
 Zonder wagen f 0.50 „ „ „ „ „
 Innen van kwitanties f 0.80 per uur.
 Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
 Bezorgen van brieven en circulaire's volgens
 overeenkomst.

MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 cent per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

BESCHIKBAAR.

**PIANO's
 RIPPEN
 P. Heinstraat 42
 DEN HAAG**

Ook in huur en in huurkoop

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK
 van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
 TEL. Sch. 2298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**
 Prima Stoffen. Billijke prijzen.
 Heeren Costumes v.f f 60.- Dames Costumes v.f f 70.-
 Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

**Heeren- en Dameskleeding
naar Maat**

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT
MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

BESCHIKBAAR.

Nieuwe „BERRY” Modellen

Heerenschoenen

Zw. Box-calf **f 110.50 tot f 117.50**
Br. " **f 111.50 " f 118.50**

Molières

Zw. leder **f 111.00 " f 117.50**
Br. " **f 111.50 " f 119.50**
Lak " **f 115.00 " f 118.50**

Vraagt onzen Indischen Catalogus met 84 photo's onzer nieuwe modellen

Referentiën van honderden Indische Families ter inzage

H. HESSELS & ZOON
Piet Heinstraat 115 Den Haag

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: **A. VAN BOXTEL**

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Spuistraat 40 J. SCHULTE Den Haag

Speciaal Huis voor Dames-Confectie

Costumes, Mantels, Blouses, Japonnen en Rokken

Het goedkoopste adres voor prima Qualiteiten en Afwerking

Ziet onze ETALAGES en vergelijkt PRIJZEN en QUALITEITEN

Bode" opgenomen interview slechts gedeeltelijk gerust gesteld. Het blad vreest nog steeds een staat in den staat en schrijft o.m.:

"U ziet wel, dat wij niets buitensporigs wenschen," voegde de heer *Helfferich* den *Java-Bode*-vertegenwoordiger toe. Buitensporigs wenschen stellig niet—maar wie *iets* van de ontginning van primitieve gebieden der Buitengewesten weet, zal erkennen dat een Inlandsche magistratuur, rechtsprekende aan de hand van processen-verbaal, opgemaakt door de bijzondere soort politie, waarmede hier zal worden gewerkt, alle kans loopt om buiten het spoor van het recht te geraken. Te eerder loopt ze die kans in een deel der Buitengewesten, dat volgens het plan-Helfferich, blijkens diens eigen verklaring, naar andere beginselen zou moeten worden aangepakt dan de overige Buitengewesten. De heer H. zeide het aldus:

"Hertog Adolf heeft door zijn plan den stoot gegeven tot een opvatting, die meer veld wint, n.l. dat het Oostelijk deel van den Archipel op een andere manier gekoloniseerd moet worden dan de dichter bij het koloniale centrum — d.i. Java — gelegen gebieden."

Wij weten niet of deze opvatting ook veld heeft gewonnen in de kabinetten van Indische regeering en opperbestuur. Men zal intusschen wel doen, in het licht van deze opvatting de betekenis der gevraagde concessie te beoordeelen. Zoolang deze opvatting overheerscht, is het gevaar, dat een staat in den staat groeit, niet bezworen.

In de *Locomotief* van 19 t/m. 21 Maart worden drie artikelen gepubliceerd van „deskundige" hand, welke „nader aantonen welke gevaren en bezwaren aan deze onderneming verbonden zijn. Ze zullen meteen het afdoend antwoord vormen op een gelijklopende critiek, in *Soer. Hbl.* en *Bat. Nwbl.* op de waarschuwingen der *Loc. geoeffend.*"

De *Java-Bode* (21 Mrt.) vestigt de aandacht op een artikel in de „Morning Post", waarin dit blad wijst op „Deutschland's vriendschap met Nederland en zijn pénétration pacifique in Ned.-Indië." Daar hebben — aldus de *M. P.* — de Duitschers concessies verkregen of trachten zij die te verkrijgen. *Eens daar gevestigd, zouden deze Duitsche eigendommen waardevolle onderpanden zijn bij de onderhandelingen om met Japan een overeenkomst aan te gaan, onderpanden, welke zouden kunnen worden aangewand om Singapore te bedreigen, of den Engelsch-Amerikaanschen handel in den Zuidelijken Pacific schaakmat te zetten." Volgens de J. B. wil de schrijver doen beseffen het gewicht van de beslissing ten opzichte van de vraag, of de voorstellen inzake het vestigen van een marine-basis te Singapore al of niet moeten worden uitgevoerd, een „beslissing — zooals de *M. P.* zegt — waarvan het geheele prestige van de Engelsch sprekende rassen in den Pacific afhangt." Uit het gecursiveerde gedeelte van dit schrijven blijkt wel ten duidelijkste hoezeer het gewenscht is, dat niet uitsluitend van de zijde der aspirant-concessionarissen open kaart gespeeld wordt.*

Van het betoog van de „Locomotief" zegt de *Java-Bode* o.m.: Wat dit blad zich afvraagt zal zich gevoelig elke belanghebbende mogendheid afvragen. Het is daarom van groot belang dat in dezen door de Ned. Regeering met bekwamen spoed de deur van het „cabinet" wijd open wordt gezet. In afwachting van nadere geruststellende gegevens weten wij van den minister, dat pertinent geen overdracht van bevoegdheden zal plaats hebben. Hiermede moeten wij het van die zijde voorloopig doen. Waarschijnlijk zal na het advies van de Ned.-Ind. Regeering een nadere toelichting volgen. Dat deze zoo volledig mogelijk zij, is een dringende eisch. Dat wij den heer *Helfferich* aan het woord gelaten hebben en aldus de gelegenheid openden tot openbare critiek en openbaar commentaar, is o.i. uit dit oogpunt van gewicht geweest. En de Indische pers en de telegrafisch verwittigde Nederlandsche bladen hebben er onmiddellijk op gereageerd. Moge de rest van de transactie zich in het hetzelfde licht der openbaarheid afspelen. Indië heeft er recht op en het is in het belang van Nederland's naam in het buitenland.

In de *Deli Crt.* (26 Mrt.) geeft *Soemirat* zijne opvatting omtrent het ideaal, dat hertog Adolf op N-Guinea voor oogen moet zweven. Uitgebreide landstreken eigenen zich op Nieuw-Guinea, met zijn sneeuwgebergte, tot Duitsche volksplantingen. De oorspronkelijke bevolking telt nauwelijks mede. In de gematigde en koude streken zullen Duitsche farmers kunnen werken zonder de hulp van Javaansche werkkrachten, en de vooruitzichten op dat gebied zijn werkelijk schitterend, als men de werkkraft en den eenvoud van Duitschers in aanmerking neemt. Het land zelf zou een grooten bloei bereiken, maar het zou een staat in den staat worden. De red. der *Deli Crt.* acht te meer

reden op het N-Guinea-plan de aandacht te blijven vestigen, waar zij van andere zijde reeds als gans onschuldig wordt bepleit. Daarbij vergeet men dan echter, dat het minder op aankomt op hetgeen zwart op wit zal worden neergeschreven, dan op de bedoelingen der kolonisators. Voorzichtigheid blijft geboden.

Emigré's.

De emigratie uit de Europeesche landen naar andere deelen der wereld, door den oorlog onderbroken, heeft opnieuw een aanvang genomen. De *Sum. Post* (24 Mrt.) beschrijft de door verschillende staten tegenover de immigré's gevolgde politiek en zegt o.m.:

De kleine republiek Paraguay geeft ons een voorbeeld van de ontvangst van immigranten: Elke Duitse immigrat ontvingt een stuk grond van 25 tot 50 acres langs de spoorbanen. Toen wij indertijd toegonden, dat 't dwaasheid was een eventuele Javaansche kolonisatie in Sumatra's Oostkust te verwijzen naar onherbergzame, schier ontoegankelijke streken Siak — een soort kolonisatie, waaraan onze landbouw industrie natuurlijk nooit iets zou kunnen hebben — heeft men ons van verschillende zijden weersproken. Wij bepleitten een Javanen-kolonisatie langs de hoofdverkeerswegen, door middel van ruil van grond met ondernemingen, welke plantages de strook groten ter weerszijden van onze verkeerswegen hebben met cultuurgewas, zoodat onze verkeerswegen niet lang dorpen, doch louter langs onafzienbare rijen boomtuinen voeren. Wij betoogden, dat van den Javaanschen immigrat niet iets kon worden verwacht, waarvoor zelve, Europeanen, zouden passen. De Hollandse kolonisten der 17e eeuw zetten zich neder te Nieuw-Amsterdam, te Kaapstad en te Batavia, maar trokken niet direct mijlen ver het binnenland in zonder een communicatie. Ons inzicht heette desniettemin tota verkeerd. Wij zien thans dat het kleine Paraguay aan de Deutsche immigrerende landbouwers gratis grond afstaat, niet in een Paraguay'sch Siak, maar langs de spoorbanen.

Ten besluite bespreekt het blad het Aneta-bericht dat 2200 goeode Chineesche emigranten, van Canton en omstreken, worden verwacht in Deli, te Batavia en Soerabaja, als gevolg van het optreden van dr. Sun Yat Sen, hetwelk de Zuid-Chineesche Republiek aanstuurt op het Bolsjewisme. De *S. P.* acht dit bericht tendentueus, daar dr. Sun Yat Sen nimmer een bolwiek is geweest; daarenboven is de werkelijke migratie van dr. S. Y. S. in Zuid-China van nul en geener waarde. De chaos in China drijft blijkbaar tal van goeode Chineezzen — menschen, wier materiele goederen daarginds gevaar loopen — uit hun vaderland. De exodus uit China kan ons gouvernement eenige honderdduizenden guldens in kas brengen, daar wij het ten dage een vrij hooge tol heffen op de intrede van ons gebied; doch dit is een betaling voor éénmaal. Het vaderland heeft in den loop der tijden zijn handelsnijverheid, ook zijn intellectueel prestige zien te nemen door de gastvrije opname der refugié's uit verschillende landen. Indien Ned.-Indië zich in dit opzicht dezelfde plaats in het Oosten verwerft; die Nederland in zijn besten tijd in Europa heeft bekleed kan het er ten slotte slechts wél bij varen!

Onderwijs-zaken.

In een persgesprek, dat de *Java-Bode* (25 Mrt. L) had met den Dir. van O. en E., den heer J. F. W. van der Meulen, constateerde Z.H.E.G., dat wie contact houdt met de voormannen uit Inlandsche geleerden kennis neemt van wat er in die kringen omgaat, en door getroffen zal worden, dat zij steeds op het onderwijs-chapiter terugkomen en in dezen bezuinigingstijd de vrees uiteten, dat er, naar hun inzien, te veel van het moeilijk verkregen onderwijs afgeknabbeld zal worden. Waardoor, naar zij niet ten onrechte meenen, de ontwikkeling en vooruitgang van de Inlandsche bevolking voor jaren kan worden tegengehouden en teruggezet. De Dir. van O. kent dat verschijnsel. Maar hij verklaarde hij, dat ook zijn departement niet alleen rekening moet houden met wat wenschelijk, maar wat mogelijk is, zoo meende hij toch, dat er geen aanleiding tot ongerustheid behoef te bestaan. De Regeering voert een onderwijspolitiek, die er op berekend is aan de bevolking te geven, waar zij, krachtens meermaals geuite beloften van Regeeringszijde, ook recht op heeft, zonder evenwel in uitersten te vervallen. Wij gaan er tig door, zoo zeide de heer v. d. M., en al voeren de lijnen wordt niet afgeweken. Wij zijn verleden jaar aan de grens der bezuiniging gekomen en verder zullen we niet gaan.

Toenemend toeristen-verkeer.

In de tweede helft van Maart werden in Tandjong

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Te. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN. ENZ.

BALARTIKELEN.

GINNEKEN.

Wegens vertrek te koop een ruim en goed gebouwd **HEERENHUIS** met grooten Tuin bev. 9 Kamers en gesloten Serre, enz.

Br. onder No. 210L, Bureau van dit blad Nobelstraat 20, Den Haag.

HEEREN MODE ARTIKELEN

G. DE VRIES - REINKENSTRAAT 36

SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN OVERHEMDEN EN DASSEN

Priok weer drie drijvende zeekesteelen verwacht, met zich meevoerend eenige honderden Amerikaansche toeristen, die de wereld en dus ook Java wilden zien. De „Resolute”, de „Laconia” (21.000 ton) en de „Samania” (20.000 ton) zijn de modernste stoomers, die ooit in de Indische wateren het anker lieten vallen. Een deel der toeristen blijft meestal aan boord, een ander deel werkt het bekende program af, Buitenzorg met den Plantentuin, Bandoeng en Djokja, terwijl weer anderen per auto de bergen in trekken en het meer van Bagendit, Tjipanas en Leles bezoeken.

Naar aanleiding van de meening, dat dit toerisme feitelijk niet van belang is, merkt de *Java-Bode* (13 Mrt. L. N.) op, dat elk toeristenschip 70 tot 80.000 gld. Indië achterlaat. Het aantal toeristen stijgt en zal in 1924 wel aangroeien tot 3000. Als het toeristendebureau te Weltevreden over meer geld voor propaganda zou kunnen beschikken, dan zou Indië binnen twee jaren een grooter toeristenverkeer hebben dan Japan. Met de beschikbare 50 milie kan nog maar zoo weinig voor propaganda op groote schaal gedaan worden. De geschriftjes en brochures van het bureau worden in beperkt aantal verspreid en juist het onbekendheid met Ned.-Indië is oorzaak, dat andere landen veel meer toeristen trekken.

Het *Soer. Hbl.* (17 Mrt. 2e bl.) bericht nog dat in het begin van de Paketvaartgebouw te Weltevreden van 13 Mrt. April een tentoonstelling van *Indische waren* zou worden gehouden. Met de toeristenschepen werden vele personen uit den handel verwacht, onder wie vertegenwoordigers van de Kamers van Koophandel te New-York en te San Francisco. Men hoopte op belangstelling voor de tentoonstelling, ook van die zijde. De handel tusschen Ned.-Indië en Amerika neemt zeer snel toe; de export naar de Ver. Staten uit Ned.-Indië was in 1923 meer dan 50 procent grooter dan in 1922.

De aardchok van 19 Maart.

Den 19en Maart ten 2 u. 55 min. v.m. werd op het Observatorium te Weltevreden een zeer sterke aardchok geregistreerd, afkomstig van ongeveer 50 K.M. van Java's eerste punt. De *Java-Bode* (19 Mrt.) vernam van dr. S. W. Visser dat alle sterke bevingen, die op West-Java en in de Lampongsche districten gevoeld worden, als regel komen uit Straat Soenda en den Indischen Oceaan, in het verlengde van deze straat. Zij zijn niet afkomstig van vulcanen (Krakatau), maar hangen samen met zwakke gedeelten in de aardkorst van Straat Soenda een sprekend voorbeeld levert. Verscheidene van deze bevingen behooren tot de sterkste die voorkomen. Terwijl de aardbeving van Maas op 15 Mei 1923 alleen in Oost-Azië geregistreerd werd (niet verder dan Hongkong), behooren de schokken uit Straat Soenda tot die, welke over de gehele wereld door den *seismograaf* worden opgeteekend. De meeste zijn sterker dan de *Japansche aardbeving van Sept. j.l.* Deze beving in Japan was waarschijnlijk zwakker dan de schok van 19 Maart, maar veroorzaakte een ramp, doordat de beving op zulk een geringen afstand plaats had. Op Java bevindt men zich gewoonlijk op den rand van het gebied waar de stooten gevoeld worden, en op een veiligen afstand van de gevaarlijke zone.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Gouvern.-Generaal Wood en de vrijmaking van Ned.-Indië.

I.

Onder dit hoofd geeft de schrijver „Be-Be” in de „Perniagaan” van 3 Januari 1924 eenige beschouwingen ten beste, in verband met het officieel bezoek, dat de Landvoogd van de Philippijnen aan zijn ambtgenoot van Ned.-Indië heeft gebracht en waaraan het volgende is ontleend:

Nederlandsch-Indië mag, zoo zegt de schrijver, zich wel trotsch gevoelen over dat jongste bezoek van den Gouverneur-Generaal der Philippijnen, die daarvan de beste indrukken heeft medegenomen en niet in gesprek is gebleven in het openbaar zijn lof over Ned.-Indië te verkondigen.

In die uiting van lof is ook het onderwerp der onafhankelijkheidsverklaring ter sprake gebracht, hetgeen voor den schrijver de aanleiding is om in zijn nieuwsblad de aandacht zijner lezers daarop te vestigen.

De Gouverneur-Generaal Wood schijnt het te betreuen, dat de Philippijnsche bevolking zulk een haast maakt met de vrijmaking van haar land, terwijl de Amerikanen, na behoorlijk plaatselijk onderzoek, van meening zijn, dat dat volk voor zulk eene zelfstandig-

In beschaafd Holl. Gezin

te DEVENTER, wordt opname aangeboden voor 1 of 2 Indische Kinderen, Lager Onderwijs, Middelbaar- en Voorbereidend Hooger Onderwijs te Deventer. Condities nader overeen te komen. 203L Uitstekende referentiën. Brieven letter P, Pothoofd 29 te Deventer.

heid nog niet geschikt en nog niet in staat is met eigen krachten het land te besturen en vooruit te brengen. Vroeger is in de „Perniagaan” over die onafhankelijkheidsverklaring van de Philippijnen reeds het een en ander gezegd, omdat men meende daarin een wegwijzer te zien en daaruit kon leeren op welke wijze Nederlandsch-Indië weg-wijs kon worden gemaakt voor hetzelfde doel.

Wanneer, zegt de schrijver, Nederland Amerika prijst, dan prijst dit land natuurlijk Nederland over de wijze waarop door het Nederlandsch Bestuur de vrijmaking van Ned.-Indië wordt voorbereid, dat wil zeggen, zeer langzaam aan, of voetje voor voetje.

Lofuitingen en verwijtingen wisselen elkander echter nog al eens af tijdens het Leven, omdat zij dikwijls afhangen van de beschouwingen van een individu op een gegeven oogenblik.

Ook is, zoowel in Amerika als in Nederland, het onderwerp van de vrijmaking van de Philippijnen en van Ned.-Indië eene zaak van partijpolitiek.

In den Amerikaanschen Senaat is destijds groot debat gevoerd over de onafhankelijkheidsverklaring van de Philippijnen en werd de bevolking daarvoor geschikt verklaard.

Ten aanzien van Ned.-Indië is de situatie zóódanig, dat eene groep van personen haar met kracht wil doorzetten en eene andere groep den weg van gematigdheid wil volgen.

De waarheid evenwel, welke algemeen bekend is, is deze, dat noch Amerika noch Nederland de bestuurs-handle over de Philippijnen en Ned.-Indië gaarne uit handen geeft, zeker niet het minst omdat de Buitenlandsche Politiek hier lande daarmede op belangrijke wijze is gemoeid.

De zaak, onder dit licht gezien, komt hierop neer dat noch Amerika noch Nederland, met een oprecht gemoed, de vrijheidsverklaring der Philippijnen en van Ned.-Indië zullen teekenen.

De volken in die streken zullen er om moeten vragen en alsdan is het niet onmogelijk dat Hooger Gezag zich zal schikken in hetgeen onvermijdelijk zal blijken te zijn.

Wanneer Amerika door de vrijheidsverklaring van de Philippijnen Nederland vóór mocht zijn gekomen, dan zal dat voor een groot deel zijn toe te schrijven aan het verschil in karakter en in temperament tusschen de Philippino's en de volken van Ned.-Indië.

Het stille, zachte, eerbiedige en volgzaam karakter van deze, staat tegenover het temperamentvolle en bruischende van gene.

Doch al moge het Javaansch karakter ook nog zoo gereserveerd zijn, wanneer men dit te laag schat, wordt de Javaan niet meer toerekenbaar en ruimt hij allen op die hem in den weg staan.

Eene onrechtmatige bejegening eischt vergelding, hetgeen men zoo dikwijls kan waarnemen bij de overvallen en moorden, welke op de assistenten van de landbouwendernemingen in Ned.-Indië worden gepleegd.

Ook het vroeger nooit gekende werpen van bommen, is eene uiting daarvan.

Het is voor de Nederlanders een geluk als zij Indië kunnen bewaren door het gereserveerde karakter der Inlanders sluimerende te houden. Doch als men, zooals thans, ziet, dat de Regeering, ziende blind, staat tegenover eene ontoerekenbare menigte, als tegenpartij, daar kan de kleinste vonk de opgehoopte spanning, evenals bij de opgehoopte electriciteit, onder een donderend geraas doen ontladen.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het Boek en de Siahwee.

Het Chineesche woord „Siahwee” kan in het Nederlandsch worden weergegeven door het begrip „maatschappelijk leven”.

Bij de tegenwoordige opleving daarvan in het Westen, streeft de Oosterling er naar daarbij niet ten achter te blijven, welke poging men „de Siahweebeweging” zou kunnen noemen.

Zij, die daadwerkelijk aan die beweging deelnemen, hopen de bestaande maatschappelijke toestanden en verhoudingen in de Chineesche samenleving te verbeteren.

De „Siahwee” is geen bepaalde vereniging van personen, noch een gescheiden volksgroep.

Het doel is ontplooiing van bepaalde eigenschappen, door allen den eerbied voor den Chineeschen stam te doen verhoogen, zóódanig, dat ook de vreemdeling die kan begrijpen.

Vele Chineezzen toch, voelen zich teleurgesteld over

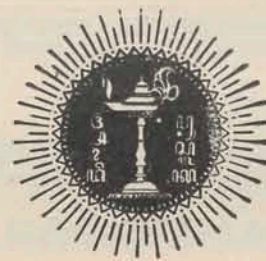
N. V. Meubelfabriek „DELTA”

Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893

NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden:

Complete Huiskamers van af f 315.-

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.

L. v. Meerderv. 332 - Den Haag

Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties

Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„ Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt!”

JOHAN KONING in „Weekblaa voor matie”.

„ Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt. een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert. De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

Vleeschhouwerij en Spekslagerij annex Fijne Vleeschwaren

Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat DEN HAAG - TEL. M. 5975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit

versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH tegen sterk concurrerende prijzen.

Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

EERSTE
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
„AURORA”
N. Haven 4 - 's-Gravenhage
Telefoon H. 2323.

Uitgifte eener 3 pCt. Premie Obligatie
Leening met diverse Winstkansen.

Vraagt Prospectus: rechtstreeks
aan de Maatschappij of Hoofdver-
tegenwoordigers.

Waar niet vertegenwoordigd:
Actieve Hoofdagenten gevraagd.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen:

... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen".

(L. J. M. Teber in *De Maasbode*).

... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens. aangeraakt door verheven wijsheid".

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gias*)

... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning - ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt - doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft - eere den schrijver - Majesteit, in den besten zin".

(Top Naef in *De Amsterdamer*)

... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen".

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”
Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

FA N. LOEB, Noordeinde 107-109

TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling:**

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

het bestaande feit; dat, wegens de verwarring in de Siahwee, deze bij den Westering niet in aanzien is en dat de van die zijde komende verwijtingen aan haar adres niet gering zijn, niettegenstaande in den Chinees zoo dikwijls een ijverig werkmans en eene vredelievende persoonlijkheid wordt gezien.

Doch van dien lof en van het prijzen der moreele eigenschappen van den Chinees blijft gewoonlijk niet veel over, zooals ook uit het jongste politiechandaal te Batavia weer is gebleken, toen hij daarin werd betrokken, tengevolge van de beschuldiging, dat het de Chinees was, die met zijn geld, door omkooprij, tal van vuile en geheime praktijken bedekte.

In de „Perniagaan" van 20 November 1923 meent de schrijver de oorzaak van dien toestand te moeten zoeken in de bestaande verwarring in de Siahwee zelve, waar het bekend is dat de Chinees op zulk eene begeerige wijze in Ned.-Indië zich dikwijls bezig houdt met den smokkelhandel in opium, het clandestiene hazardspel, het houden van bordeelen en tal van gure bezigheden meer.

Wanneer dus de Nederlandsche Pers op dit terrein den Chinees telkens bespot, is dit zeer wel verklaarbaar.

Alleen enkele vooraanstaande Nederlanders, die langen tijd in China hebben vertoefd, maken in hunne geschriften daarop een uitzondering en hebben een uitbundigen lof over de Chineesche moraliteit en de Chineesche beschaving.

Zij staan tegenover hen, die die Chineesche beschaving met hunne verwijtingen willen vernietigen, zonder dat zij de toestanden behoorlijk hebben onderzocht.

De schrijver zelve acht zich verplicht zich aan te sluiten bij hen die zich teleurgesteld voelen over de Chineesche Siahwee en is van meening dat, als in die samenleving alles in het reine was, men de ernstige verwijtingen aan haar adres niet te hooren zou krijgen.

Zoolang die toestand geen verandering ondergaat, zal men die verwijtingen moeten blijven slikken.

Het is niet alleen de Pers, doch het zijn ook de bibliotheken die vele veranderingen ten goed in den bestaanden verwarden toestand kunnen brengen, mits de schrijvers der boeken daarin nuttige onderwerpen behandelen, die tot voordeel van de Siahwee kunnen strekken.

Het is evenwel teleurstellend te moeten vaststellen dat zoovele schrijvers van boeken meer het verkrijgen van geld voor eigen zak dan het voorbrengen van wijze lessen beoogen en dat de buitenlandsche Chinees meer de voorkeur geeft aan boeken met twijfelachtigen inhoud dan aan werken, waarin de ernstige onderwerpen over beschaving worden behandeld.

Hiermede wil niet gezegd zijn dat de Chinees geen moraal kent, doch wel dat de schrijver, als deel van de Chineesche Siahwee, eene poging wil doen om langzaam aan den toestand in die samenleving te verbeteren en de lezers op te wekken, in navolging van het Westen, hunne boekerijen zóódanig in te richten, dat ook ouden van dagen, vrouwen en jonge meisjes de boeken uit bibliotheken kunnen lezen.

Er zijn zoovele Westersche schrijvers, die alleen uit drang naar het goede, hunne op hoog peil staande gedachten in boekwerken hebben bekend gesteld en welke gedachten tot hoog nut zouden kunnen strekken van de Chineesche Siahwee.

Ook is daarvoor bruikbaar de door den heer Tio Ie Soei te Pengalengan geschreven levensbeschrijving van wijlen den heer Lie Hin Koh, waarin aan de vele waardevolle gedachten, tijdens zijn leven geuit, openbaarheid wordt gegeven.

Dat goede voorbeeld moge tot navolging strekken voor schrijvers en journalisten, die er prijs op stellen dat de Chineesche samenleving zich op een gezonde basis ontwikkelt.

(Wordt vervolgd.)

Suriname.

In het nummer van 14 Februari gaf het „Algemeen Handelsblad" een beschouwing over de oorzaken waarom Britsch Guyana wél, Suriname niet zichzelf bedrijven kan. „Wie de zaak zuiver stelt - aldus het blad - zal moeten toegeven, dat het groote verschil in de huishouding van Suriname en die van Britsch Guyana is gelegen in de door Nederland zelf gewilde toepassing van allerlei hier gangbare denkbeelden en beginselen, waarvan men zich in Britsch-Guyana zorgvuldig heeft onthouden."

Daarna zet het blad de verschillen in beide koloniën uiteen.

„De West" van 14 Maart komt tegen de redeneering

EINDHOVENSCH BOOMKWEKERIJ
TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

GEZUSTERS PLATTEEL

Gediplomeerde Coupeuses

**Atelier voor het maken van Avonden
en Wandel-Costumes**

OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

van het „Handelsblad" op en merkt o.m. op:
„De Engelsche commissie, die twee jaar gelede Demerara bezocht om te adviseeren omtrent het staan van vrije emigratie uit Calcutta, was o.m. van oordeel, dat deze emigratie niet mogelijk was zoo niet maatregelen werden genomen ter verbetering den hygiënischen toestand in Demerara.

Behalve het door het Handelsblad vermelde spijlijke Demerara-Essequibo, waarvoor Sproston de zijde geniet, heeft Demerara sedert 1848 een spoor langs de kust ter verbinding der plantages. Deze was vroeger een Engelsche onderneming, gesubsidieerd door het Gouvernement, doch is sedert twee jaren naast door het Gouvernement.

Ook het verkeer te water is thans in hoofdzaak handen van het Gouvernement. Tien jaren gelede werd onder Gouverneur Eagerton het initiatief genomen om schepen te laten bouwen, ten einde de naamste diensten (vroeger door Sproston verricht) subsidie in eigen beheer te nemen. Sproston heeft slechts enkele, weinig belangrijke diensten, die gesubsidieerd worden.

Het Handelsblad heeft volkomen gelijk als het dat de Engelsche naburen een voorzichtige politiek hebben gevolgd ten opzichte van het onderwijs, van de uitgaven sterk zijn opgedreven in Suriname. Dit neemt echter niet weg, dat het een axioma worden genoemd, dat bij een driemaal grootere beking de algemeene bestuurskosten relatief veel minder drukkend zijn en dit kan ook wel als een der voornaamste factoren worden beschouwd ter verklaring van het verschil in de financieele positie der koloniën."

Voor de emigratie uit Britsch-Indië naar Britsch Guiana ziet het er thans slechter uit dan ooit.

In „The Times of India", mail-editie van 22 Mei j.l., vinden wij n.l. een verklaring van den heer Gandhi betreffende deze aangelegenheid.

In een document van den heer Gandhi, gedateerd 1 Februari 1920, werd de emigratie naar Britsch Guiana door dezen niet ongunstig beoordeeld. Dit document is gereproduceerd in een uitvoerig stuk, gedateerd 22 November 1923, ter ondersteuning van een schied van Indische kolonisatie in Britsch Guiana. In dit wordt verklaard dat het, voor zooveel bekend steeds de houding van den heer Gandhi tegenover Britsch Guiana uitdrukt.

Hiertegen komt nu de heer Gandhi op. „My view however - schrijft hij - since February 1920, the British system of Government have, as is known, undergone a revolutionary change. At the I gave the statement, my faith in that system, in of my bitter hostile experiences, had not altogether disappeared. But now I am ably no longer to upon verbal or written promises made by persons working under that system and in their capacity officials or supporters".....

„There is no reason to suppose that British Guiana if the test came, will be an exception. The most Indians become successful rivals of Europeans in colony, that very moment all guarantees, written verbal, will disappear. Filled as I am with utter trust of the British Imperial system I am unable countenance any scheme of emigration to British Guiana, no matter how promising it may appear paper and no matter what guarantees may be given for due fulfilment of the pledges given. The belief that must accrue to the Indian emigrants under such scheme will be illusory".....

„Not till India has come to her own and has a government fully responsible to her people and effectively to protect Indian settlers abroad from justice can any advantage accrue to Indian emigrants even under an ideal scheme."

In „De Maasbode" van 23, 24 en 25 April artikelen den Berlijnschen redacteur „over kleinen landbouw groote gewesten". De schrijver neemt den kleinen landbouw in bescherming tegen den grooten. Ook wijlen veel voor de bevordering van dezen vorm van drijf, maar wij moeten Minister de Graaff gelijk geven waar hij in zijne rede in de Tweede Kamer op 8 April gehouden o.a. zeide:

„Er is nog een andere schaduwzijde aan den kleinen landbouw verbonden. Suriname is een land, dat den kleinen landbouw wel degelijk een ruim perspectief opent, zoowel door de rijstcultuur als met het op verschillende andere cultures, zoowel van gewassen als van vruchtboomen, enz. Toch neemt

Genua en Marseille
Geregelde Koeriersdiensten
voor passagiers.
Reisbureau LINDEMAN, 's-Gravenhage
Rotterdam - Haarlem
Arnhem - Groningen - Utrecht

Te koop in nette banden:

De Indische Gids (1879—1919 in 82 banden; jaargangen 1913—1919 ingenaaid, de rest half linnen banden) f 200.—
Bijbladen op het St. bld., 1—46 (1912), geb. f 245.—
Tijdschrift B. B. 1—43 (1912), gebonden. f 75.—
 Adres: J. OUDEMANS, Jan van Nassaustraat 46, Den Haag.

Voor reële prijzen te koop gevraagd

geheele of gedeelten van Inboedels, ook losse Meubelen, als Kasten, Buffetten, Salon- en Huiskamermeubelen, Slaapkamers; Gordijnen, Tapijten, Haarden, Piano's, Gramophoons, Brandkasten, Goud en Zilver en al wat men van de hand wil doen.
Beslist vertrouwd, soliedst adres.
 Groot Hertoginnel. 253 **J. HORNMAN & Zn.** Telefoon M. 391 Den Haag

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

niet weg, dat de kleine landbouw ook daar vermoedelijk nooit in staat zal zijn, bij welke uitbreiding ook, om de kosten te dragen van een bestuurshuishouding, als men voor Suriname verlangt. Daarvoor is het rendement te gering en als gevolg daarvan te gering ook de opbrengst van den kleinen landbouw aan den fiscus. Wil men aan de kolonie Suriname een huishouding verzekeren, die beantwoordt aan de eischen die men naar Westersche opvattingen pleegt te stellen, dan zal daarnaast een ander element tot ontwikkeling moeten komen, en dat is zonder eenigen twijfel de groote landbouw, zoolang zich geen mogelijkheden van gelijke betekenis voordoen op het gebied van den mijnbouw of ander gebied. Zooals thans de zaken staan, kan men wel zeggen, dat de groote landbouw de ruggegraat uitmaakt van het economisch bestaan van Suriname. Juist daarom is het zoozeer te betreuren, dat op het oogenblik de groote landbouw in zoodanig bedenklijke omstandigheden verkeert."

in de nota van 1924 over 1923 begroote tekort, dat f 150.000.— lager was gesteld.
 Aan het slot der opmerkingen over den dienst 1923 lezen wij het volgende: „De ontvangsten in 1923 werden geraamd op f 1.718.650.—, terwijl de opbrengst bedroeg f 2.118.576.— of f 399.926.— meer. De belastingen brachten op f 1.473.265.— of f 368.515.— meer dan de raming..... De inkomsten van onderscheiden aard, die geraamd waren op f 393.900.—, brachten f 645.311.— of f 251.411.— meer op dan de raming." Die cijfers kloppen niet. Bij naslaan is gebleken, dat men wel bij het totaal, maar niet bij de onderscheiding tusschen belastingen en inkomsten van onderscheiden aard rekening gehouden had met de bij de definitieve begrooting verhoogde raming der middelen en inkomsten met f 220.000.—.

Ofschoon de cijfers der uitgaven over 1923 nog geenszins onveranderlijk zijn vastgesteld, mag toch aangenomen worden, dat de in 1922 ingetreden daling van het cijfer der rijkshijdrage stand gehouden heeft. Kwam het in laatstgenoemd jaar op f 719.179.— (1921 f 1.049.483.—), het voorloopig tekort voor 1923 is slechts f 283.765.—. Voor 1924 is geraamd f 557.730.— en voor 1925 f 349.406.—. Minder de lagere uitgaven dan wel de hoogere ontvangsten zijn hiervan oorzaak.

Opmerkelijk vinden wij het antwoord, dat de Gouverneur zichzelf gegeven heeft op de vraag, of een bedrag van f 81.000.—, in 1923 besteed voor aankoop van onroerende goederen niet uit door leening te verkrijgen gelden zouden moeten zijn gekweten. De Gouverneur heeft gemeend deze vraag „voorloopig ontkenkend te moeten beantwoorden, waar tegenover deze buitengewone uitgaven ongeveer een gelijk bedrag aan buitengewone ontvangsten staat, ontvangsten, waarop voor de toekomst niet kan worden gerekend, waar zij van geheel bijzondere aard zijn." Deze redeneering tast het beginsel der onderscheiding, waarvoor wij trouwens zelf weinig voelen, aan. Intusschen zijn er wel eens gelden als uit leening te verkrijgen geboekt, maar tevergeefs hebben wij gezocht naar een rentepost daarvoor; zelfs de nu al eenige jaren uitgetrokken „rente wegens uit 's Rijks schatkist ontvangen voorschotten" blijft maar voor „memorie" geraamd, met de toevoeging: „voor zoover bekend werd (en?) op dezen post te (!) Nederland geen uitgaven gedaan." Is daaromtrent dan geen zekerheid te verkrijgen?

Op die aankopen zelf komen wij nog terug.
 Bij den dienst 1924 herinnert de Gouverneur eraan, dat de Minister de raming der middelen en inkomsten met f 130.000.— heeft verhoogd, en hij vertrouwt, dat dit bedrag zeker zal verkregen worden uit de wijziging der „Algemeene Verordening I, U en D 1908", maar het Voorloopig Verslag daarover was nu niet zoo heel gunstig.

Ook voor 1925 is zooveel mogelijk bezuinigd. „Verschillende verbeteringen, waarvan de wenschelijkheid boven twijfel verheven is, blijven achterwege tot betere tijden voor het Moederland zijn aangebroken." Intusschen wordt voor havenwerken f 70.000.— extra gevraagd. De Gouverneur meent, dat de opbrengst der loodsgelden boven de uitgaven ten behoeve van de haven en het loodswezen, zoo noodig, de haven ten goede moeten komen.

Hoewel van eenige heffingen de grondslag is verhoogd, heeft de Gouverneur de opbrengstcijfers van 1923 voor de raming 1925 niet geheel overgenomen, omdat de opbrengst van de accijns op het gedistilleerd en de inkomstenbelasting abnormaal hoog waren.
 Tot zoover de millioenennota.
 Nog dit: wij wezen boven op eenige taalfouten. Er staan er meer in de stukken, die storend zijn.

Het Hof van Justitie.

Een veteran verlaat den dienst. Aan Mr. Ph. F. de Haseth Evertsz is met ingang van 1 Mei op zijn verzoek eervol ontslag verleend als voorzitter van het hof van justitie en lid van den raad van bestuur in Curaçao onder dankbetuiging voor de langdurige diensten, door hem aan den lande bewezen. Inderdaad is hier deze toevoeging heel wat meer op hare plaats dan eene dergelijke in twee gevallen, nog maar kort geleden. De heer Mr. Evertsz heeft een belangrijken staat van dienst bij de rechterlijke macht van Curaçao. Meer dan dertig jaar heeft hij het recht gediend, waarvan, als wij ons niet vergissen, ongeveer de helft in de hoogste rechterlijke betrekking, die de kolonie kent. En daar was hij volkomen op zijne plaats, omdat hij naast uitgebreide wetskennis een ongeëvenaarde kennis van land en volk bezat. Met groote nauwgezetheid ontwierp hij, ook in kleine zaken, de vonnissen door zijn hof te strijken. Dat bij de herziening der rechterlijke organisatie vóór eenige jaren zijne taak zoo geweldig inge-

BESCHIKBAAR.

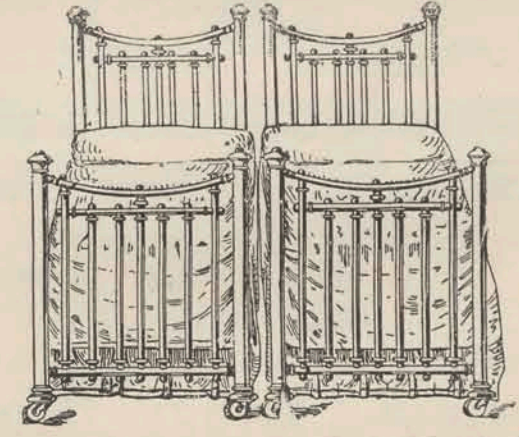
DE
„ADI POESTAKA"
 UITGEVERS-MIJ EN
 ALGEMEENE BOEKHANDEL

Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert
**ALLE WERKEN
 OP ELK GEBIED**

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
 GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
 TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8½ tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST"

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de **Amsterdamsche Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

„Een West-Indiër" schrijft aan „De Indische Courant, West-Java-editie", van 21 Februari, onder het hoofd „Verlofsbepaling van militairen uit West-Indië". Het is zeer moeilijk, de toestanden weer te geven, waarin de militairen van West-Indië verkeeren door de voor hen geldende verlofsbepaling: Militairen van allen overigen landaard krijgen na 6 jaren dienst verlof naar waar zij geboren of in dienst zijn getreden. Zij worden alsdan in de gelegenheid gesteld hun ouders te zien. Alleen zij, die uit West-Indië afkomstig zijn, krijgen verlof naar Holland, waar zij alleenlijk zonder familie hun verloftijd moeten doorbrengen. Is dat een belooning voor 6 jaren trouwen dienst? Immers ook zij verlangen na 6 jaren hun plicht gedaan te hebben bij hun familie voor korten tijd te vertoeven. Het is dan ook niet meer dan billijk, want gelijke plichten gelijke rechten.

Ook brengt deze verlofsbepaling treurige gevolgen met zich mede. Sommigen treden in Holland in het huwelijk, want als men 6 jaren in de Oost als vrijgezel heeft doorgebracht, wordt men dat leven moe; later blijkt, dat men een verkeerde levensgezellen heeft gekozen.

Het leven, dat zij dan later in de Oost hebben, is zeer treurig en de kinderen worden er de dupe van. Slechts heel zelden ziet men, dat er in sommige van deze huishoudingen alles goed gaat. Al deze ellende zou voorkomen kunnen worden, indien hun verlof naar hunne geboorteplaats werd verleend. Daar hebben zij familieleden, die hun inlichtingen konden geven over degenen, met wie zij in het huwelijk wenschten te treden. Bovendien kennen ze, daar groot gebracht, de menschen en hunne zeden.

Wanneer zij even te kort komen in het uitoefenen van hun plichten, dan moeten zij op het steepje verschijnen, doch wie denkt aan hun rechten?
 Geachte lezers! Zoudt gij, wanneer gij in hun plaats waart en zaagt, dat kameraden van anderen landaard na 6 jaren naar moeder en vader gingen en gij werdt naar een land gestuurd, waar gij niets aan uw verlof hadt, daar gij evenals in Oost-Indië ver van uw familie zat, dit niet treurig vinden en klagen over uw lot?

Wij zullen dan hopen, dat dit lijden en klagen spoedig veranderd wordt in vreugde.
 U, mijnheer de redacteur, voor de verleende plaatsruimte, en een ieder, die steun aan den West-Indiër zal verlenen, mijn hartelijken dank betuigend."

Het ingezonden stuk over de mandaat-kwestie in het volgend nummer.

Curaçao.

De Begrooting voor 1925.

I.
 Beginnen wij met de Nota betreffende den toestand van de financiën van de kolonie (sic!) Curaçao. Vooraf wijzen wij op twee duisterheden in dit staatsstuk. Na vermeld te hebben, dat de rijkshijdrage over 1922 f 774.608.— lager is dan de raming, wordt gezegd: „De verlagings van dit laatste bedrag is, ondanks het feit, dat nog f 24.000.— als terugbealing door de telegraafkabelmaatschappij..... viel te boeken, voornamelijk te wijten aan meerdere kosten voor" (volgen 7 posten tot een gezamenlijk van f 166.000.—). Hier moet eene vergissing in het spel zijn. Verlagings van het geraamde bedrag der rijkshijdrage is niet te wijten doch te danken aan iets, maar zeker niet aan meerdere uitgaven. Wij veronderstellen, dat hier bedoeld is stijging van het

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f l.—
 Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

BESCHIKBAAR.

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

DE NIEUWE JAARGANG

In de Juni-aflevering van den nieuwen jaargang, welke met Mei een aanvang neemt verschijnt een artikel van Dr. H. P. BERLAGE over zijn reis door Nederlandsch-Indië. Deze bijdrage zal opgeluisterd worden door een 6-tal illustraties naar teekeningen.

Gratis proefnummer van het Tijdschrift aan te vragen bij de administratie,
Den Haag, Nobelstraat 20. Prijs p jaargang f 20.-

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

krompen werd, was zeker niet overeenkomstig zijne begeerte.

In plaats van Mr. Evertsz is tot voorzitter benoemd Mr. C. S. Gorsira, thans lid, en tot lid is benoemd Mr. B. J. M. H. Ruland, ambtenaar O. M. te Maastricht.

Nu het geheele beleid van Gouverneur Brantjes staat in het teeken van bezuiniging, hadden wij verwacht, dat men deze plaats onvervuld zou hebben gelaten. Het hof telt thans 5 leden, de voorzitter inbegrepen, van welke één op de bovenwindsche eilanden vertoef. Met drie rechters is op de benedenwindsche eilanden het werk best te rooien, en één daarvan zou de voorzitter kunnen zijn, die anders toch nagenoeg niets te doen heeft. Alleen zou men bij appellen een plaatsvervangend-lid moeten nemen, waartegen thans in het geheel geen bezwaar kan bestaan, nu zich weer een meester in de rechten als advocaat op Curaçao gevestigd heeft, die als zoodanig benoemd kan worden.

Majoor Van Roggen. †

Aan boord van het s.s. *Venezuela*, op reis naar het moederland, is 24 April l.l. op 47-jarigen leeftijd overleden de heer Van Roggen, die eerst als eerste luitenant en later als garnizoenscommandant geruimen tijd op Curaçao vertoefd heeft. Dit tragisch sterfgeval zal niet nalaten indruk te maken in de kolonie, waar majoor Van Roggen eene betekenende plaats in het openbare leven innam.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

Het Comité voor de luisterrijke viering van de 25-jarige Regeering van H. M. de Koningin heeft een Gedenkschrift uitgegeven, dat voor de leden van „Oost en West” verkrijgbaar is tegen f 0.10, mits de aanvraag daartoe geschiedt door het Hoofdbestuur der Vereeniging.

INDISCH BRONBEEK.

Bijaldien de Vereeniging „Indisch Bronbeek” nog een aanzienlijk bedrag behoeft voor de totstandkoming dezer inrichting, worden de leden van „Oost en West” opgewekt het goede doel te willen blijven steunen door een bedrag daarvoor te willen afzonderen en dit toe te zenden aan den Secr.-Pennyngmeester der Vereeniging, Heulstraat 17, die de giften in dit blad zal verantwoorden en overmaken naar Indië. Als propagandamiddel zijn eenige werkjes over Indisch Bronbeek ad f 0.10 verkrijgbaar bij den Secretaris van het Informatie-bureau.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
Mr. A. Maassen, Lindelaan 16, p/a. Fam. Van der Ree te Zeist, als rechterlijk ambtenaar.
Mej. S. Bremer, onderwijzeres aan School 1 te Assen, als onderwijzeres 2de klasse bij het O. E. L. O.

Mutaties van 23 tot 30 April 1924.

Nieuwe Leden:

Bond van Surinamers te Amsterdam, Keizersgracht 654, f 5.—
Mr. O. E. G. Graaf van Limburg Stirum, Bloemendaal, Arnoldslaan 5.
L. Th. van Heusden, oud-Indisch Ambtenaar, Den Haag, Edisonstraat 124, f 5.—

Afschrijven:

C. van Roggen, Majoor-titulair, Amsterdam, Pretoriusplein 7huis (overleden).

Adresveranderingen:

Dr. J. Huender, van: Bloemendaal, Vijverweg I, naar: Santpoort (Station), Duinweg A. 21.
W. A. Stoltz, van: Arnhem, Zijp 13, naar: Soestdijk, gem. Soest (afd. Utrecht), f 2.50.
A. B. J. Prakken, van: Amsterdam, Sarphatipark, naar: Arnhem, Apeldoornsche weg 116, f 5.—
J. van Bendegom, van: Amsterdam, Elisabeth Wolfstraat 10 II, naar: Nijmegen, Hazekampsche Weg 97, f 5.—
Mr. M. C. Offerhaus, oud-Ind. Rechterlijk Ambtenaar, van: Dieren naar: Nijmegen, Coehoornstr. 91, f 5.—

UITZENDING DINERS

N. KEUR

TEL. M. 1133

Tel. M. 1133

DINERS AAN HUIS

BEZORGD: f 1.— TOT f 1.40

BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD

J. Kouwenaar, oud-Kapitein O.-I. L., Amsterdam, de Lairessestraat 72 naar: Vossiusstraat 14.

Handelsvereniging voorheen Maintz en Co., Amsterdam, van: Westermarkt 2 naar: Postboxnummer 1.

J. C. van Schermbeek, van: Ginneken naar: Brederoedweg 14.

Mevr. Wed. C. E. Velden-Süverkropp, van: Den Haag, Columbusstraat 194, naar: Apeldoorn, Loosche Weg 1, f 5.— (contributie '24 reeds voldaan).

B. J. Visscher, oud-Inspecteur Inl. Onderwijs, van: Den Haag, Goudsbloemlaan 81, naar: Zeist, Krullelaan 1, f 5.— (contributie '24 reeds voldaan).

W. Bueno de Mesquita, oud-Kapitein O.-I. L., Den Haag, van: Weteringkade 99 naar: 2de Van Blankenbuisstraat 114.

H. J. van Haeften, Controleur B.B., Den Haag, van: Guerrestraat 80 naar: Bentinckstraat 152.

B. Th. W. van Hasselt, oud-Voorzitter Rekenkamer O.-I., van: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 121, naar: Scheveningen, Neptunusstraat 152.

F. H. W. R. Logeman, oud-Resident, Den Haag, van: Schuytstraat 129, naar: Beeklaan 427.

G. J. Oudemans, oud-Resident, Den Haag, van: Jan van Nassastraat 46 naar: Nassau-Odijkstraat 37.

A. T. H. M. van Wijk Werneke, Oud O.-I. Ambtenaar, Den Haag, van: Reinkenstraat 68 naar: 2de Schuytstraat 245.

W. J. Cohen Stuart, van: Nice, Avenue Durante 11 tenaar: Scheveningen, Dirk Hoogenraadstraat 224.

Mevr. Wed. Couvée-Bentz van den Berg, van: Teteringen, Baronielaan 48, naar: Den Haag, Laan van Meerdervoort 347, f 5.—

M. A. Bouman, Controleur B.B., van: Kroë naar: Den Haag, Hotel „Pomona”, Molenstraat, f 5.—

E. G. Th. Maier, oud-Resident, van: Djokdjakarta tenaar: Den Haag, 2de Schuytstraat 129, f 5.—

N. A. van Wijk, Adm. Ambt. B.B., naar: Amboina.

J. R. van Beusekom, Controleur B.B., van: Den Haag naar: Weltevreden, Dep. B.B.

C. Swarts, Onderwijzer, van: Den Haag, Frederik Hendriklaan 123, naar: Weltevreden, Dep. v. O. en E.

W. Versluys, Houtvester, Den Haag, van: Hotel Promenade naar: Juliana v. Stolberglaan 58, p/a. J. H. v. Zweep.

Alphabetische opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

C. P. J. BLOK, gep. ass.-resident, laatstelijk van Soerabaja, de Riemeerstraat 8, Den Haag. — Javaansch Maleisch.

Mejuffr. A. M. EIGENHUIS, van Boetzelaerlaan 181, Den Haag. — Lessen L. O. in alle vakken en Wiskunde lagere klassen H. B. S.

L. Ch. A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheel omvang.

J. ISRAEL, oud-adjt., Translateur v. d. Javaansche taal Soestdijk. — Javaansch. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.

A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les in Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.

Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 4, Leiden. — Ned. Ind. Wetb. — Adatrecht. — Staatinstellingen van Ned. O. en W. Indië. — Javaansch Maleisch. — Madoereesch.

M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 1, Den Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.

J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

C. STEUERWALD, oud Ass. P.S., Van Beverningkstraat 112, Den Haag. — Lessen in Werktuigbouw en IJzerconstructie.

J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonie Duyckstraat 45, Den Haag. — Correspondentiebureau voor moderne en Maleische talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.

P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

B. J. WEISSMAN, Weimarstraat 67, Den Haag. — Lessen in Schaak, Scat en Poker.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

A. L. KLAASSEN

Kleermaker

THOMSONLAAN 9 DEN HAAG

TELELOON M. 5234

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen Centr. verwarming. Electr. verlichting

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland verblijven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 trankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 trankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 trankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 trankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. No. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. No. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. No. 4. Sarikat-Islam. No. 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië. No. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. No. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. No. 8. De Europeesche vrouw in Indië. No. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. No. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. No. 2. Het Javaansch tooneel. No. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. No. 4. De thee-cultuur op Java. No. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. No. 6. Een doode taal in Indië. No. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. No. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. No. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. No. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken

Serie III.

- No. 1. Over Bail en zijne bewoners.
- No. 2. Bevolging in Nederlandsch-Indië.
- No. 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
- No. 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

N.B. Beleejd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen

Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM'S
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER.MIJ.

MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND13
 TELEFOONH.1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

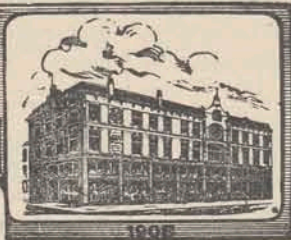
Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

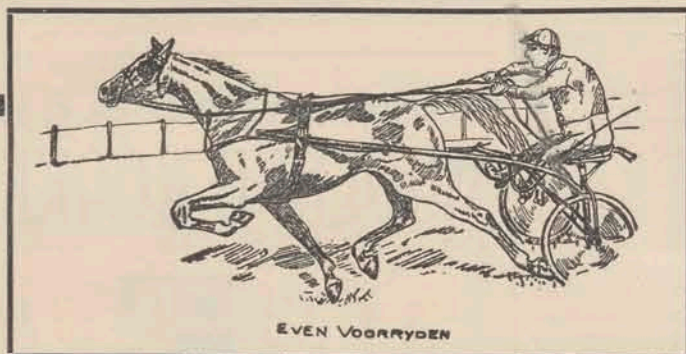
WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

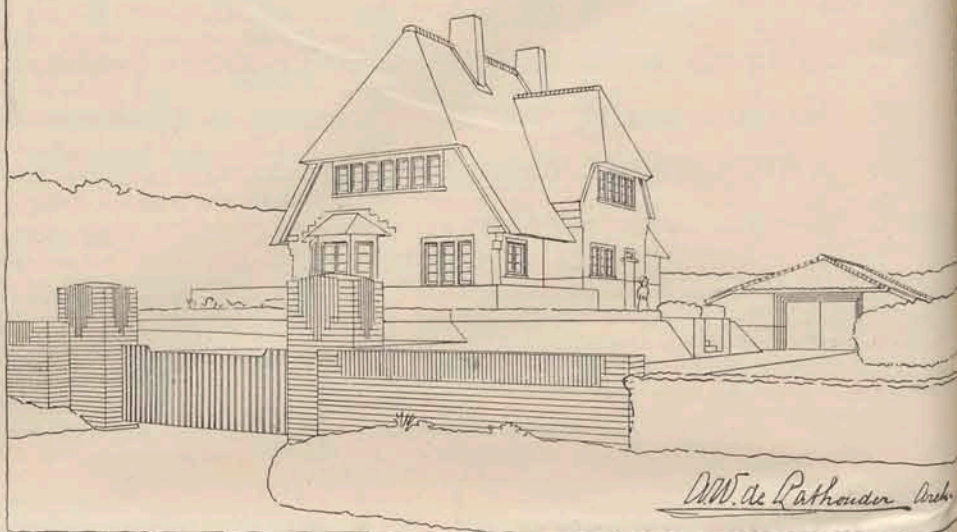
A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

COSTUMES JUMPERS

NIEUWE MODELLEN

BLOUSES ROKKEN

LANDHUIS T RIETENDAK TE AMERSFOORT

Bovenstaand LANDHUIS te Amersfoort

voorzien van vaste Washtafels, Electr. Licht-, Water- en Gasleiding
Terrassen rondom het huis, Garage van 105 M2, met Boomgaard
en Moestuin, totale grootte 3000 M2 **IS TE KOOP** voor
f 35000.- indien gewenscht met f 27000.— hypotheek.
Inlicht. bij A. W. DE LATHOUDER, Gevers Deynootweg 182, Den Haag

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te s-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg